

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น

รายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น
บ้านเขื่อนนาง หมู่ที่ 4
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

สนองพระราชดำริโดย
โรงเรียนบ้านนาคู่

ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
วันที่ 1 ตุลาคม 2565

**โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น
สนองพระราชดำริโดย**

โรงเรียนบ้านนาคู่ ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48130

บทคัดย่อ

การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อปลูกฝัง สร้างให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และทรัพยากรธรรมชาติ รักษาวัฒนธรรมชาติและภูมิปัญญาไทย เพื่อสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรม ภูมิปัญญาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน วิเคราะห์จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล รวมทั้งสร้างความตระหนัก เห็นคุณค่าประโยชน์เพื่อที่จะอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรอย่างยั่งยืน ส่งเสริมสุขภาพพอเพียง โรงเรียนบ้านหนองหอย คำอ้อมได้นำลำดับการเรียนรู้ของการศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่น สู่สาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ ที่ใช้เครื่องมือประกอบการสอนในแต่ละรายวิชาและทำให้นักเรียนเข้าใจ และมีความสุขในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก

โรงเรียนบ้านนาคู่เป็นโรงเรียนขยายโอกาส จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนทั้งหมด จำนวน 142 คน มีครู จำนวน 10 คน การศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่น 9 ใบบาง บูรณาการเข้ากลุ่มสาระดังนี้ ใบบางที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ใบบางที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สาระที่ 4 การอาชีพ ใบบางที่ 3 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 2 ชีวิตและสิ่งแวดล้อม ใบบางที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ใบบางที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืช กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระที่ 2 การวัด ใบบางที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน ใบบางที่ 7 การสำรวจเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ชีวภาพอื่นๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล ใบบางที่ 8 การเก็บรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 2 หน้าที่ วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต และใบบางที่ 9 การรวบรวมข้อมูลแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม

ศึกษา สารที่ 4 ประวัติศาสตร์ โดยนักเรียนจะต้องเรียนรู้ทรัพยากรในท้องถิ่นและการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่สำคัญคือ วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดลักษณะของภูมิปัญญา เข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นพื้นฐานของสังคมชุมชน

จากการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยมีการบูรณาการสู่การเรียนการสอนนั้น ทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีผลต่อการดำรงชีวิตและเกิดแนวคิดที่จะสืบสาน ส่งเสริมให้เกิดการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ตระหนัก เห็นคุณค่าของทรัพยากรในท้องถิ่นได้ เรียนรู้สัมผัสจริง เกิดทั้งวิทยาการ และปัญญา เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สรุปศักยภาพคุณประโยชน์ วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด องค์ความรู้จากการเรียนรู้ อดีต ปัจจุบัน และการคาดการณ์ในอนาคต การนำไปต่อยอดสู่อาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้หลัก “คน คือ ศูนย์กลางการพัฒนา” โดยใช้หลักเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน (มนุษย์) ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นนั่นเอง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ได้ให้แนวทางดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้บูรณาการในการดำเนินงานในท้องถิ่น ตลอดจน คุณปัทมาวรรณ ราตรี ตำแหน่งเจ้าหน้าที่งานในพระองค์ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก พระราชดำริฯ และศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำ อีกทั้งได้ตรวจสอบเอกสาร จนสามารถดำเนินงานโครงการได้สำเร็จ และขอขอบคุณผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง เทศบาลตำบลโคกกรวด ที่ให้การอนุเคราะห์สถานที่ศึกษาดูงาน โดยให้การต้อนรับอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ที่ให้คำปรึกษาคอยช่วยเหลือแนะนำ แนวทางการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อำนวยความสะดวก และข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน ขอขอบคุณหัวหน้าส่วนราชการ พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง และบุคลากรทุกท่านขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคูที่เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงานจนทำให้ผลการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านนาคูสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณกำนันผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น จนสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายทำให้ผลการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณะกรรมการดำเนินงาน
งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น
โรงเรียนบ้านนาคู

คำนำ

โรงเรียนบ้านนาคูได้ตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืช และร่วมสนองพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงมีพระราชดำริบางประการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชว่า “การสอนและอบรมให้เด็กมี จิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้นควรใช้วิธีการปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และ เกิดความปิติที่จะทำการศึกษาและอนุรักษ์พันธุกรรมพืชต่อไป” ซึ่งการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งเน้นจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อปกป้องทรัพยากรท้องถิ่น สำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น ศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น และสนับสนุนในการอนุรักษ์จัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น นอกจากนี้พันธุกรรมพืชแล้วยังรวมถึงทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรทางวัฒนธรรมภูมิปัญญา เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นให้รุ่นลูกสืบไป

การดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นของโรงเรียนบ้านนาคู ส่งผลต่อความสามารถในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลนาคู สามารถพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น รักษาทรัพยากรท้องถิ่นให้ลูกหลานได้ใช้ประโยชน์ ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของคนในชุมชนได้อีกทางหนึ่งด้วย

โรงเรียนบ้านนาคู หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานผลการดำเนินงานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจจะดำเนินการตามโครงการ ดังกล่าวต่อไปได้เป็นอย่างดี

คณะกรรมการดำเนินงาน
งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น
โรงเรียนบ้านนาคู

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก-ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
คำนำ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความสำคัญและที่มาของการสำรวจ	2
- วัตถุประสงค์ของการสำรวจ	2
- ขอบเขตการสำรวจ	2-7
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	8-11
บทที่ 3 อุปกรณ์และวิธีการ	12
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ	12
- วิธีดำเนินงาน	13-16
บทที่ 4 ผลการสำรวจ	17-42
บทที่ 5 สรุปผลการสำรวจ	43-46
บรรณานุกรม	46
ภาคผนวก	
- ใบงานที่ 1 – ใบงานที่ 6	

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงแผนที่	17
ภาพที่ 2 แสดงสถานศึกษา	18
ภาพที่ 3 แสดงพื้นที่การทำนา	19
ภาพที่ 4 แสดงพืชสวน พืชไร่	19
ภาพที่ 5 แสดงสัตว์ในชุมชน	20
ภาพที่ 6 แสดงร้านค้าในชุมชน	20
ภาพที่ 7 แสดงแหล่งน้ำ	22
ภาพที่ 8 ต้นมะม่วง	26
ภาพที่ 9 ต้นมะม่วง	28
ภาพที่ 10 ต้นมะละกอ	30
ภาพที่ 11 ต้นมะม่วง	32
ภาพที่ 12 ต้นลิ้นจี่	34
ภาพที่ 13 ต้นมะละกอ	36
ภาพที่ 14 ต้นตะขบ	38
ภาพที่ 15 ต้นมะยม	40
ภาพที่ 16 ควาย	42

บทที่ 1 บทนำ

ด้วยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการ อนุรักษ์พันธุ์พืชทรงมีพระราชดำริบางประการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พันธุ์กรรมพืชความว่า “การสอน และอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้นควรใช้วิธีการ ปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และเกิดความปิติที่จะทำให้การศึกษา และอนุรักษ์พันธุ์พืช ต่อไป การใช้วิธีการสอน การอบรมที่ทำให้เกิดความรู้สึกกลัวว่า หากไม่อนุรักษ์แล้วจะเกิดผลเสียเกิด อันตรายแก่ตนเองจะทำให้เด็กเกิดความเครียด ซึ่งเป็นผลเสียแก่ประเทศในระยะยาว” (สำเนางาน โครงการอนุรักษ์ พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช กุมารี (อพ.สธ.).ออนไลน์)

โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จัดเป็นสิ่งที่สำคัญซึ่งใช้เป็น จุดเริ่มต้นในการปลูกฝังให้เด็ก เยาวชน และประชาชนหันมาสนใจ และเห็นความสำคัญของการ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะพันธุ์กรรมพืชที่มีคุณค่าและสรรพคุณต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ต่อมนุษย์ มากมาย อันมีกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมปกป้องพันธุ์กรรมพืช กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุ์กรรมพืช กิจกรรมปลูกรักษาพันธุ์กรรมพืชกิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุ์กรรมพืช กิจกรรมศูนย์ข้อมูล พันธุ์กรรมพืช กิจกรรมวางแผนพัฒนาพันธุ์พืช กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช และ กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช เมื่อมีการรวบรวมพรรณไม้จากต่างถิ่นมาปลูกเพิ่มขึ้น จึง กลายเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาธรรมชาติทางด้านพฤกษศาสตร์ไปโดยปริยาย อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ใน การศึกษาค้นคว้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้คนทั่วไปหรืออาจเป็นสถานที่ ท่องเที่ยว ที่ช่วยเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจของประเทศ อีกทางหนึ่งด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิ ราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยการจัดตั้ง “ศูนย์อนุรักษ์พัฒนาทรัพยากร ท้องถิ่นตำบลนาคู” ซึ่งถือเป็นสื่อในการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช เพื่อให้เด็ก เยาวชน ประชาชนที่สนใจได้ใกล้ชิดกับพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ ได้ค้นคว้าหาความรู้เห็น คุณค่าประโยชน์ และความ สวยงามของธรรมชาติอันจะนำไปสู่กระบวนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชต่อไป นอกจากนี้ ในการลงพื้นที่ชุมชนยังถือเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กเยาวชน และประชาชนได้เข้าไปศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ในสาขาต่าง ๆ มีการจัดบันทึกวิเคราะห์จัดเก็บและมีกระบวนการในการนำเสนอเผยแพร่ข้อมูลเพื่อให้ สาธารณชนได้รู้เกี่ยวกับทรัพยากรและภูมิปัญญาของท้องถิ่น

โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ได้ดำเนินการ เพื่อสนองพระราชดำริของพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ ทรงคาดหวังให้เด็ก เยาวชน และประชาชนได้มีโอกาสศึกษาพรรณไม้ เข้าใจและเห็นความสำคัญเกิดความ รักในต้นไม้ เกิดความเบิกบานใจที่ได้สัมผัสธรรมชาติ ได้อนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช เพื่อพัฒนาบุคลากรอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากร

พันธกรรมพีช โดยมีการใช้ประโยชน์จากพรรณไม้ในการสร้างบรรยากาศในชุมชนให้ร่มรื่นสบายตา กรองมลพิษ และช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายทางด้านจิตใจ

จากเหตุผลตามที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รัชกาลที่ ๑๐ ทรงรับสั่งให้เก็บรวบรวม พรรณไม้ท้องถิ่นที่หายากใกล้สูญพันธุ์และรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่ามีโอกาที่จะสูญหายไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ค่านิยมของมนุษย์ การช่วงชิงทรัพยากรภูมิปัญญา รวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อตอบสนองกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู๋จึงได้ดำเนินการศึกษาและสำรวจสภาพความเป็นชุมชนวิถีชุมชนและภูมิปัญญาชุมชนของตำบลนาคู๋ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ด้วยการลงพื้นที่สำรวจ บันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตและเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งเป็นการปลูกฝังให้มีความรู้และเข้าใจ เห็นคุณค่าของป่าไม้ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความสำคัญตลอดจนรู้จักการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรเหล่านี้อย่างคุ้มค่าและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาให้อยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน ทั้งยังเป็น การปลูกจิตสำนึก กระตุ้นส่งเสริมให้ทุกคนในท้องถิ่นรักถิ่นเกิดของตนเอง

ความสำคัญและที่มาของการสำรวจ

1. ผลการสำรวจทำให้ได้ข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นซึ่งเป็นข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นใน ด้านพันธุ์พืชและสัตว์ในชุมชน ความเป็นชุมชนวิถีชุมชนและภูมิปัญญาชุมชน
2. ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสำรวจในการ นำไปพัฒนาชุมชน ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลของชุมชนในการดำเนินแผนการพัฒนาชุมชนต่อไป

หลักการ

รู้ทรัพยากร เห็นความหลาย รู้ระบบฐาน

สาระสำคัญ

การสำรวจเก็บรวบรวมและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพ ชีวภาพ รวมทั้งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ของแต่ละท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน วิเคราะห์จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านแซนวนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู๋ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
2. เพื่อจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านแซนวนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู๋ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ขอบเขตของการศึกษา

ลำดับการดำเนินงาน

- 1) เก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
- 2) เก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

- 3) เก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น
- 4) เก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน
- 5) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชในท้องถิ่น
- 6) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากสัตว์ในท้องถิ่น
- 7) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น
- 8) เก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- 9) เก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
- 10) จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

แนวทางการดำเนินงาน

ลำดับการดำเนินงาน 1 เก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่นของตน
2. เพื่อให้เห็นศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดทักษะในการสอบถาม รวบรวมข้อมูลและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

กระบวนการดำเนินงาน

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินงานร่วมกับโรงเรียนอาจเป็นโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดการดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง หรือโรงเรียนที่ดำเนินการเรียนการสอนในเขตพื้นที่ ที่มีการสำรวจการเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
2. การสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ต้องได้ไม่น้อยกว่า 80 % ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด
3. สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
4. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
5. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่นในใบงานที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 2 เก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบการประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนลงพื้นที่สอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพใน
ท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 3 เก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สำนักงานเกษตรอำเภอ
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานที่ 3 การเก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 4 เก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. วิถีชีวิต แสดงให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น รอบวัน รอบสัปดาห์ รอบ
เดือน รอบปี
2. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
3. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน
วิถีชุมชน ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 5 เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกํานัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จาก

พืชในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 6. เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า รู้ค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกํานัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของ

สัตว์ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 7 เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของชีวภาพอื่นๆในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า รู้ค่า ของชีวภาพอื่นๆในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกํานัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 7 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จาก

ชีวภาพอื่นๆในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 8 เก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนักถึงการสืบสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สัมภาษณ์หรือสอบถามข้อมูลจากบุคคล เช่น ผู้อาวุโส ผู้รู้ในท้องถิ่น
3. โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 8 การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 9 เก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนักและอนุรักษ์ แหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สัมภาษณ์หรือสอบถามข้อมูลจากบุคคล เช่น ผู้อาวุโส ผู้รู้ในท้องถิ่น
3. โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 9 การเก็บข้อมูลภูมิแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 10 จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของข้อมูลจากผลการเรียนรู้
2. เพื่อบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล
3. เพื่อจัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. รวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของข้อมูลจากผลการเรียนรู้ 9 ใบงาน
2. บันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล
 - 2.1) ระบบฐานข้อมูลรูปแบบทะเบียน ใบงานที่ 5 6 7 8 และ 9
 - 2.2) ระบบฐานข้อมูลรูปแบบโปรแกรม หรือไฟล์ข้อมูลใบงานที่ 1 – 9
3. สรุปและรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานสำรวจเก็บรวบรวมงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นและจัดทำ CD/DVD

พื้นที่การสำรวจ

คือ บ้านขนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ระยะเวลาการสำรวจ

ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน พ.ศ. 2565

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ฐานทรัพยากรท้องถิ่น หมายถึง ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นในด้านความเป็นชุมชนวิถี ชุมชนและภูมิปัญญาชุมชน
2. ความเป็นชุมชน หมายถึง ประวัติความเป็นมาของชุมชนการตั้งถิ่นฐาน และแนวปฏิบัติ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น การใช้ทรัพยากรด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค
3. วิถีชุมชน หมายถึง แนวทางในการดำเนินชีวิตความรู้เรื่องสังคมวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ภูมิปัญญาของคนไทยการประพฤติปฏิบัติการศึกษาอบรมและการสืบทอดวัฒนธรรมจากอดีตถึง ปัจจุบัน

4. ภูมิปัญญาชุมชน หมายถึง ความรู้ความสามารถวิธีการผลงานที่คนในชุมชนได้ค้นคว้า รวบรวม และจัดเป็นความรู้ ถ่ายทอด ปรับปรุง จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จนเกิดผลผลิตที่ดี งดงามมีคุณค่ามี ประโยชน์ สามารถนำมาแก้ไขปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตได้ ภูมิปัญญาจึงเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตของ คนในชุมชน เช่น ภาษาและวรรณกรรม ประเพณี ศิลปวัตถุ และศิลปกรรม การแต่งกาย อาหาร เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำมหากิน ที่อยู่อาศัย สมุนไพร และการแพทย์แผนไทย

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านเขื่อนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาสภาพความเป็นชุมชน วิถีชุมชน และภูมิปัญญา ท้องถิ่น ของบ้านเขื่อนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้สำรวจได้สำรวจ และศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

1.1 ความสำคัญของการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริ กับนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวังให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศ โดยพระราชทานให้โครงการส่วนพระองค์ฯ สวนจิตรลดา ฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารพืชพรรณขึ้น

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้เริ่มดำเนินการโดยฝ่ายวิชาการโครงการส่วนพระองค์ฯ สำหรับงบประมาณดำเนินงานนั้น สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อเป็นการประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้สนับสนุนให้กับโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยจัดตั้งธนาคารพืชขึ้นในปี พ.ศ.2536 สำหรับเก็บรักษาพันธุกรรมพืชที่เป็นเมล็ดและเนื้อเยื่อ และสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานทุกกิจกรรมของโครงการ พ.ศ. 2536 จนถึงปัจจุบัน

การดำเนินงานตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ได้มีการกำหนดแนวทางและกรอบกิจกรรม 8 กิจกรรม ที่อยู่ภายใต้ 3 กรอบการดำเนินงาน

กรอบที่ 1 การเรียนรู้ทรัพยากร เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการพัฒนาและด้านการบริหารจัดการ ด้านปกป้องทรัพยากรของประเทศ จึงต้องมีการเรียนรู้ทรัพยากรในพื้นที่ป่าธรรมชาติดั้งเดิมที่ปกป้องรักษาไว้ โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงาน ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องพันธุกรรมพืช กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช และกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืช

กรอบที่ 2 การใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ศึกษาวิจัย และประเมินศักยภาพของทรัพยากรต่าง ๆ ใน อพ.สธ. ทั้งในด้านการพัฒนาและการบริหารจัดการให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อกัน รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ อพ.สธ. ให้เป็นเอกภาพ สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน โดยบรรลุจุดมุ่งหมายตามแนวพระราชดำริ โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงานได้แก่ กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืช

กรอบที่ 3 การสร้างจิตสำนึกเพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยเฉพาะเยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษาและบุคคลทั่วไป ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพืชพรรณไม้ และการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ของประเทศ จนตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ มหาชนชาวไทย โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงาน ได้แก่ กิจกรรมที่ 7 กิจกรรม สร้างสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืช และกิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

1.2 ความสำคัญของการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ หน่วยงานต่างๆ เข้าร่วมสนับสนุนงานของ อพ.สธ. ในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของทุนสนับสนุน หรือดำเนินงานที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของ อพ.สธ. โดยอยู่ในกรอบของแผนแม่บท อพ.สธ. นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้เยาวชนและประชาชนได้สมัครเข้ามาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ ทรัพยากรธรรมชาติในสาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจ โดยมีคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาให้ คำแนะนำ และให้แนวทางการศึกษา ได้แก่ ชมรมนักชีววิทยา อพ.สธ. และชมรมคณะปฏิบัติงานวิทยาการ อพ.สธ. ซึ่งจะเป็นผู้นำในการถ่ายทอดความรู้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรของประเทศให้แก่ เยาวชนและประชาชนชาวไทยต่อไป โดยที่ อพ.สธ. ประสานงานหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริให้ ดำเนินการในกิจกรรมนี้ โดยกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานเป็นระยะๆ ละ 5 ปี ให้สอดคล้องกับแนว ทางการดำเนินงานตามกรอบแผนแม่บทของ อพ.สธ. และจัดทำแผนประจำปีเฉพาะในส่วน of หน่วยงาน ตนเองให้ชัดเจน พร้อมทั้งวางแผน ปฏิบัติงานร่วมกันให้ชัดเจน ผ่านการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของหน่วยงานนั้น ๆ

2. แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากร

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีสายพระ เนตรยาวไกลทรงเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในปี พ.ศ. 2503 ทรงอนุรักษ์ต้นยางนาในปี พ.ศ. 2504 ทรงให้นำพรรณไม้จากภูมิภาคต่าง ๆ มาปลูกไว้ในสวนจิตรลดาเพื่อเป็นแหล่งศึกษาและทรงมี โครงการพระราชดำริที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์พัฒนาทรัพยากร พัฒนาแหล่งน้ำ การอนุรักษ์และพัฒนาดิน อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เป็นการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 สมเด็จพระ กนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงสืบทอดพระราชปณิธานต่อ โดยมีพระราชดำริกับนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวัง ให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของ ประเทศโดย พระราชทานให้โครงการส่วนพระองค์ ฯ สวนจิตรลดา ฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้ง ธนาคารพืชพรรณขึ้นในปี พ.ศ. 2536 - 2549 โดยรับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกรมการพิเศษเพื่อ ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และเป็นหน่วยงานขึ้นตรงกับเลขาธิการ พระราชวัง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2539 และต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 สำนักพระราชวัง ดำเนินการจัดสรร งบประมาณให้ และให้ อพ.สธ. ดำเนินการแยกจากโครงการส่วนพระองค์ฯ สวนจิตรลดาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

นวัตน์ ไตรรักษ์ (2549) หลักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแบ่งออกเป็นหลักใหญ่ๆ 2 ประเภท คือ การอนุรักษ์ทางตรงและการอนุรักษ์ทางอ้อม การอนุรักษ์ทางตรง มีอยู่หลายวิธีด้วยกัน ดังนี้

1. การปกป้องรักษา คุ่มครอง (Presevation) การปกป้องรักษา หมายถึง การรักษาทรัพยากรนั้นให้คงสภาพเดิมตามธรรมชาติ การอนุรักษ์แบบนี้มักใช้กับทรัพยากรที่หายาก เช่น สัตว์ที่หายาก วิถีชีวิตที่สหายงาม วิธีการนี้จำเป็นมาก เนื่องจากเป็นวิธีที่จะรักษาทรัพยากรให้คงอยู่ทั้งปริมาณและคุณภาพ เช่น การจัดอุทยานแห่งชาติ จะมีการรักษาพันธุ์สัตว์ พันธุ์ไม้ ตลอดจนธรรมชาติที่ดีวิธีหนึ่ง

2. การบูรณะ การปฏิสังขรณ์ การซ่อมแซม หรือการสร้างขึ้นมาใหม่ (Restoration) วิธีการอนุรักษ์แบบนี้ใช้กับทรัพยากรธรรมชาติได้หลายชนิด เช่น ป่าไม้ถูกทำลายไปอาจปลูกขึ้นทดแทน หรือสัตว์ป่าสงวนที่ถูกล่าจนเกือบสูญพันธุ์ ก็อาจช่วยขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น หรือการบูรณะวัตถุโบราณให้อยู่ในสภาพที่ดี การอนุรักษ์วิธีนี้จะต้องคำนึงถึงสมดุลธรรมชาติด้วย ให้มีในปริมาณที่พอเหมาะ การบูรณะคล้ายกับการปกป้องรักษา เพื่อให้ทรัพยากรยังคงมีอยู่ตลอดไป

2.1 การปรับปรุงของเดิมให้มีประสิทธิภาพหรือมีประโยชน์มากกว่าเก่า วิธีการอนุรักษ์แบบนี้ถือหลักปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ผลผลิตสูงกว่าระดับธรรมชาติ เช่น การปรับปรุงบริเวณทะเลทราย ซึ่งเดิมไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ให้ทำการเพาะปลูกได้และมีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือการสร้างเขื่อนกั้นน้ำ เพื่อให้สามารถใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกได้มากขึ้นและมีประสิทธิภาพขึ้น การผลิตและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างเมื่อใช้หมดไปแล้วไม่สามารถสร้างขึ้นใหม่ได้ จึงควรใช้ทรัพยากรประเภทนี้อย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ว่าจะเป็น ราก ใบ ดอก ผล หรือส่วนต่าง ๆ

2.2 การนำสิ่งอื่นมาใช้ทดแทนวิธีการนี้ใช้กับทรัพยากรที่มีมากมาทดแทนทรัพยากรที่มีน้อย ใช้ทรัพยากรที่หาง่ายแทนทรัพยากรที่หาได้ยาก วิธีนี้อาจประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาทดแทนก็ได้

2.3 การนำกลับมาใช้ใหม่ การอนุรักษ์ทรัพยากรแบบนี้ทำให้ลดการใช้ทรัพยากรลง แทนที่จะใช้ทรัพยากรใหม่อยู่ตลอดเวลา ก็เอาของเก่ากลับมาใช้ใหม่ เช่น ทรัพยากรประเภทโลหะต่าง ๆ หรือประเภทกระดาษและแก้ว เป็นต้น

2.4 การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใหม่ การอนุรักษ์แบบนี้จะช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติลง เช่น การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใช้ การใช้ยางเทียมแทนทรัพยากรธรรมชาติบางอย่าง

2.5 การหาประโยชน์จากสิ่งที่เราได้เปล่าหรือลงทุนน้อย การอนุรักษ์แบบนี้ตัวอย่าง เช่น การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำตกจะช่วยประหยัดน้ำมันในการผลิตไฟฟ้า การใช้ความร้อนจากดวงอาทิตย์ตากแห้งผลิตผลทางการเกษตรก็มีส่วนช่วยประหยัดน้ำมันหรือพลังงานอื่น ๆ ได้ เช่น การตรวจสอบปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร การศึกษาถึงปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร ทำให้เรารู้จักใช้

ทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด รู้จักใช้ทรัพยากรทดแทนและรู้จักบำรุงรักษาทรัพยากรนั้นให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

การอนุรักษ์ทางอ้อม ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสมบัติส่วนรวม ดังนั้นทุกคนควรร่วมมืออนุรักษ์ทรัพยากรโดยวิธีการต่างๆ เช่น 1) เอกชนควรให้ความร่วมมือในรูปแบบของสมาคมต่าง ๆ เช่น สมาคมสงวนพันธุ์สัตว์ป่าหรือโดยการให้ทุนสนับสนุนผู้ทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 2) รัฐบาลออกกฎหมายควบคุม กฎหมายที่จะต้องไม่เปิดโอกาสให้ผู้เห็นแก่ตัวเข้าไปทำลายประโยชน์ส่วนรวมได้ เจ้าหน้าที่รักษากฎหมายจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดจึงจะเกิดผลดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 3) ให้การศึกษาทำให้คนในสังคมมีความรู้ ความรับผิดชอบ รู้ถึงประโยชน์และโทษของการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อจะได้ช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่หรือใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

บทที่ 3

อุปกรณ์และวิธีการ

การสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น และการจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านเขื่อนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน การประกอบอาชีพ ข้อมูลด้านกายภาพ ประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน การใช้ประโยชน์ของพืช การใช้ประโยชน์ของสัตว์ การใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดีในบ้านเขื่อนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้สำรวจได้ดำเนินการสำรวจตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ

1. ดินสอ
2. ปากกา
3. กระดาษ
4. สายวัด
5. ตลับเมตร
6. กล้องถ่ายรูป
7. โทรศัพท์มือถือ
8. ใบงาน
9. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการในการสำรวจและรวบรวมข้อมูล

1. ประชุมวางแผนการดำเนินงาน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อมอบหมายงาน
3. เตรียมวัสดุอุปกรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
4. ทำหนังสือแจ้งหมู่บ้าน
5. ประชุมชี้แจงในหมู่บ้าน
6. ลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูล
7. จัดทำรูปเล่มรายงานผลการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงาน

วิธีการในงานที่ 1 เรื่องการเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในชุมชนที่อยู่มานาน
 - 1.4 หน่วยงานในท้องถิ่นนั้น /บ้าน วัด โรงเรียน รพ.สต.
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ทะเบียนราษฎร์จากอำเภอ
 - 2.2 แผนพัฒนาท้องถิ่น
 - 2.3 แผนชุมชน
 - 2.4 ระบบสารสนเทศ
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการในงานที่ 2 เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ประชาชนในหมู่บ้าน
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
 - 2.2 ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน
 - 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล
 - 2.4 website
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการในงานที่ 3 เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้านและประชาชน
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
 - 2.2 ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน
 - 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล

3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล

3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการในงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

1. วิธีการสัมภาษณ์

1.1 ผู้นำหมู่บ้าน

1.2 ประชาชนชาวบ้าน

2. การสืบค้นข้อมูล

2.1 องค์การบริหารส่วนตำบล

3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล

3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สอบถาม/สัมภาษณ์ข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน และวิถีชุมชน

3.2 ลงพื้นที่เพื่อร่วมกิจกรรมในชุมชน

วิธีการในงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์พืชในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์

1.1 ผู้นำหมู่บ้าน

1.2 ประชาชนชาวบ้าน

1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน เจ้าของพืช

2. การสืบค้นข้อมูล

2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต

3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล

3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการใช้ประโยชน์พืช

3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 5

3.3 นำข้อมูลพืช จัดทำทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

วิธีการในงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์

1.1 ผู้นำหมู่บ้าน

1.2 ประชาชนชาวบ้าน

1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน เจ้าของสัตว์หรือผู้มีอาชีพเลี้ยงสัตว์

2. การสืบค้นข้อมูล

2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต

3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล

3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์

3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 6

3.3 นำข้อมูลสัตว์ จัดทำทะเบียนสัตว์ในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 8 เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ปราชญ์ชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้านเจ้าของภูมิปัญญา
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น
 - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 8
 - 3.3 นำข้อมูลภูมิปัญญาที่ได้จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 9 เรื่อง การเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
 - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
 - 1.2 ปราชญ์ชาวบ้าน
 - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน ผู้อาวุโสในท้องถิ่น
2. การสืบค้นข้อมูล
 - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
 - 2.2 องค์การบริหารส่วนตำบล
 - 2.3 สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอ วัด
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
 - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. การวางแผนด้านข้อมูล ผู้ศึกษาได้วางแผนเก็บข้อมูลการสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ดังนี้
 - 1.1 ฐานทรัพยากรท้องถิ่นเป้าหมาย คือ บ้านแสนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยกำหนดพื้นที่สำรวจทั้งหมู่บ้านในปีงบประมาณ 2565 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกละเอียดและถูกต้องครบถ้วน
 - 1.2 เริ่มสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านแสนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ – เมษายน 2565

1.3 นำแบบเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น 9 ใบงาน มาวิเคราะห์เป็นประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำไปสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลทางภาคสนาม โดยมีหัวข้อสำคัญตามลำดับใบงาน ดังนี้

ใบงานที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

ใบงานที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

ใบงานที่ 3 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

ใบงานที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน วิถี ชุมชน

ใบงานที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น ทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

ใบงานที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น ทะเบียนพันธุ์สัตว์ในชุมชน

ใบงานที่ 7 การสำรวจเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ชีวภาพอื่นๆทะเบียนชีวภาพอื่นๆใน

ชุมชน

ใบงานที่ 8 การเก็บรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ใบงานที่ 9 การรวบรวมข้อมูลแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี

1.4 จัดการประชุมหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานสำรวจและเก็บ รวบรวม ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นในบ้านแซนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

2. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและบุคคล ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าหาความรู้จากเอกสารทาง วิชาการ ตำรา และข้อมูลจากบุคคลในพื้นที่เพื่อให้เกิดความชัดเจนและมั่นใจ เพื่อความมั่นใจในการรวบรวมข้อมูล สำหรับเป็นฐานข้อมูลของชุมชนต่อไป

3. การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่เป้าหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ได้เข้าไป ในพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่และเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับ ทราบ ตลอดจนได้ติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้าง ความเข้าใจและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่จะทำการศึกษา

บทที่ 4

ผลการสำรวจ

บ้านเขนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ตั้งอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะอากาศร้อนและแห้งแล้ง อากาศแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูหนาว จะเริ่มต้นเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ฤดูร้อนเริ่มเดือนมีนาคม ถึง เดือนพฤษภาคม ฤดูฝน เริ่มเดือนมิถุนายน ถึง เดือนตุลาคม

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อหมู่บ้าน (ทางการ) บ้านเขนนาง

ชื่อหมู่บ้าน (ที่ชาวบ้านเรียก) บ้านเขนนาง

ที่ตั้ง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

เส้นทางหลวงท้องถิ่น สายหนองหอย-เขนนาง

พิกัดภูมิศาสตร์ ละติจูด 16.981977N ลองจิจูด 104.571408

ภาพที่ 1 แสดงแผนที่หมู่บ้าน

ข้อมูลทางศาสนา นับถือศาสนาพุทธ มีวัด 2 แห่ง เจ้าอาวาส 1 รูป พระภิกษุสงฆ์ 1 รูป
จำนวนประชากร หมู่ที่ 4 จำนวน 162 ครัวเรือน

จำนวนประชากร 595 คน ชาย 304 คน หญิง 291 คน

➤ 0 – 14 ปี	100 คน	ชาย 55 คน	หญิง 45 คน
➤ 15 – 25 ปี	77 คน	ชาย 43 คน	หญิง 34 คน
➤ 26 – 49 ปี	255 คน	ชาย 105 คน	หญิง 120 คน
➤ 50 – 59 ปี	89 คน	ชาย 55 คน	หญิง 34 คน
➤ 60 ปี ขึ้นไป	104 คน	ชาย 46 คน	หญิง 58 คน

ข้อมูลสถานศึกษาที่เปิดให้บริการ มีสถานศึกษาระดับประถมศึกษา 1 แห่ง

ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนบ้านแซนนาง

ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/หัวหน้าสถานศึกษา นายสัญญา สิริเสนา

จำนวนครู 5 คน

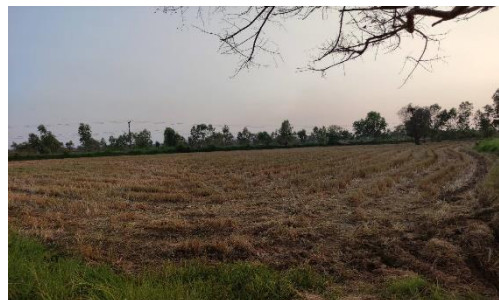
จำนวนนักเรียน 45 คน **นักเรียนชาย** 23 คน **นักเรียนหญิง** 22 คน

ภาพที่ 2 แสดงสถานศึกษา

ด้านเกษตรกรรม

พื้นที่ทำนา 1,350 ไร่ 72 ครัวเรือน

ภาพที่ 3 แสดงพื้นที่การทำนา

พื้นที่ทำสวน 20 ไร่ 7 ครัวเรือน

1. พริก	จำนวน 18	ไร่
2. มะระ	จำนวน 1	ไร่
3. แตง	จำนวน 1	ไร่

พื้นที่ทำไร่ 10 ไร่ จำนวน 4 ครัวเรือน

ภาพที่ 4 แสดงพืชสวน พืชไร่

ปศุสัตว์

จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยรวม

โค 70 ตัว

กระบือ 25 ตัว

ไก่ 135 ตัว

อื่นๆ- ตัว

ภาพที่ 5 แสดงสัตว์ในชุมชน

การประกอบอาชีพด้านพาณิชย์ มีร้านค้าต่างๆ จำนวน 3 แห่ง มีโรงสีข้าว 3 แห่ง

ภาพที่ 6 แสดงร้านค้าในชุมชน

- (ร้านที่ 1) นายวิจิตร ไชยตันเทือก
- (ร้านที่ 2) นายนิรันดร์ ศรีบุญเรือง
- (ร้านที่ 3) นางสาวไข่มุก แสนสุภา

สภาพภูมิประเทศและสังคมพืช

สภาพภูมิประเทศ พื้นที่เป็นที่ลุ่ม ทิศเหนือติดบ้านนาสีนวล หมู่ที่ 5 ตำบลพระซอง ทิศใต้ติดบ้านปากบัง หมู่ที่ 2 ทิศตะวันออกติดบ้านวังยาง หมู่ที่ 5 ตำบลท่าลาด ทิศตะวันตกติดบ้านนาคูเหนือ หมู่ที่ 8 ตำบลนาคู

สังคมพืช พืชเศรษฐกิจที่พบส่วนใหญ่คือ ข้าว รองลงมาคือยางพารา และพริก ส่วนไม้ผลและไม้ยืนต้น พบส่วนใหญ่มีมะม่วง ลำไย

ลักษณะดิน

กลุ่มชุดดินที่ 6 ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีนํ้าตาลปนเหลืองหรือสีนํ้าตาล มีจุดประสีนํ้าตาลแก่หรือสีนํ้าตาลปนเหลือง ดินล่างเป็นดินเหนียวปนทรายแป้งหรือดินเหนียว สีเทาอ่อน สีนํ้าตาลปนเทาจางหรือสีเทา มีจุดประสีแดงของศิลาแลงอ่อนในดินล่างปริมาณ 5-50 % โดยปริมาตร ภายใต้อายุ 150 ซม. จากผิวดิน อาจพบก้อนเหล็กและแมงกานีสสะสมในดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ในดินบนและเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5-5.0) ในดินล่าง

แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติ

หนอง ชื่อ หนองแล้ง เป็นหนองน้ำที่มีน้ำตลอดปี

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude) 16.974035N

ลองจิจูด (Longitude) 104.566512E

ขนาด ความกว้าง 210 เมตร

ความยาว 300 เมตร

หนอง ชื่อ หนองหญ้าฆ่า เป็นหนองน้ำที่มีน้ำเป็นฤดูกาล

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude) 16.987353N

ลองจิจูด (Longitude) 104.563555E

ขนาด ความกว้าง 22 เมตร

ความยาว 150 เมตร

ภาพที่ 7 แสดงแหล่งน้ำ

ปริมาณและคุณภาพน้ำ

ปริมาณน้ำฝน

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี 40 มิลลิเมตร
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุดต่อปี 70 มิลลิเมตร ช่วงเดือน สิงหาคม - เดือน กันยายน
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุดต่อปี 30 มิลลิเมตร ช่วงเดือน เมษายน - เดือนพฤษภาคม

ปริมาณความต้องการใช้น้ำเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่

- น้ำแห้งในช่วงเดือน มกราคม - มิถุนายน
- น้ำท่วมในช่วงเดือน สิงหาคม - กันยายน

คุณภาพของน้ำ น้ำสะอาดไม่มีปัญหาการปนเปื้อน

อุณหภูมิ

เช้า	28	องศาเซลเซียส
เที่ยง	37	องศาเซลเซียส
เย็น	34	องศาเซลเซียส
สูงสุด	40	องศาเซลเซียส
ต่ำสุด	26	องศาเซลเซียส

ณ พื้นที่เก็บโดยรวมต่อวัน

ความเข้มแสง	เช้า	2512	ลักซ์
	เที่ยง	7821	ลักซ์
	เย็น	3357	ลักซ์

สรุปข้อมูลประวัติหมู่บ้าน

บ้านแสนนาง มีประวัติเล่าขานกันมา ในช่วงที่ประเทศลาวเกิดสงครามทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน ส่วนหนึ่งได้ข้ามแม่น้ำโขงมาเพื่อหนีภัยสงคราม และได้มาลงหลักปักฐาน ณ พื้นที่ใกล้กับที่ตั้งหมู่บ้านในปัจจุบัน ได้มีการสร้างบ้านเรือนและขยายเรื่อยมาจนหลายปีต่อมาได้เกิดโรคระบาด มีผู้คนล้มตายจำนวนมาก ทำให้คนที่เหลืออพยพย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากที่เดิมนัก มีการสร้างวัดอีกที่และตอนนั้นยังไม่ได้ชื่อหมู่บ้าน ในเวลาต่อได้พบว่าบริเวณหมู่บ้านมีต้นไม้ใหญ่ ขนาดสี่คนโอบ ชาวบ้านเรียกต้นไม้ใหญ่นั้นว่าไม้แสนนาง ที่บริเวณที่ตั้งวัดดอนสิม จึงได้ตั้งชื่อบ้านว่าบ้านแสนนาง และในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2425 ชาวบ้านได้สร้างวัดแห่งใหม่ คือวัดศรีวิชัยมงคล และเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านจนถึงในปัจจุบัน

ประวัติหมู่บ้าน

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแสนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน

บ้านแสนนาง มีต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งขนาดสี่คนโอบ ชาวบ้านเรียกต้นไม้ใหญ่นั้นว่าไม้แสนนาง และเอามาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้าน คือบ้านแสนนาง

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

นายอุลิต ไชยตันเทือก อายุ 50 ปี อาชีพ ทำนา

บ้านแสนนาง บ้านเลขที่ 142 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ประวัติหมู่บ้าน

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแสนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน

บ้านแสนนาง มีต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งขนาดสี่คนโอบ ชาวบ้านเรียกต้นไม้ใหญ่นั้นว่าไม้แสนนาง และเอามาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้าน คือบ้านแสนนาง จนถึงปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

นายคำสอน ไชยตันเทือก อายุ 49 ปี อาชีพ ทำนา

บ้านแสนนาง บ้านเลขที่ 111 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

สรุปวิถีชีวิตหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ชาวบ้านในหมู่บ้านแขนนาง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่ ทำสวน เนื่องจากในเขตหมู่บ้าน บางส่วนมีคลองชลประทาน จึงทำให้มีน้ำสำหรับทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ชาวบ้านส่วนหนึ่งทำอาชีพ ประมงพื้นบ้านโดยอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่นลำน้ำบัง ลำน้ำกำ และบางส่วนเพาะเลี้ยงเองในบ่อดิน

ข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

วิถีชีวิตครอบครัว ตื่นนอนประมาณ 04.00 น. – 05.00 น. ในฤดูทำนา ไถเตรียมแปลง หว่านเมล็ด ใส่ปุ๋ย
กำจัดวัชพืช เกี่ยวข้าว ตากข้าว แล้วนำขึ้นยุ้งฉาง

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์ ตัดหญ้า ตกแต่งคันทนา

วิถีชีวิตเดือน ใส่ปุ๋ยข้าว

วิถีชีวิตรอบปี ขายข้าว ร่วมบุญประเพณีที่ทางหมู่บ้านจัดขึ้น

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

นางรุ่งราตรี ศรีจักร อายุ 43 ปี อาชีพ ทำนา

บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 107 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

วิถีชีวิตครอบครัว ตื่นนอนประมาณ 04.00 น. – 05.00 น. ฝั่งข้าว ใส่บาตร ทำกับข้าว รับประทานอาหาร
เช้า ปลูกผักสวนครัว เช่น มะเขือ โหระพา หอม มะเขือเทศ ฯลฯ กำจัดวัชพืช รดน้ำ
ใส่ปุ๋ย พรวนดิน ปลูกรอบบ้าน เพื่อไว้รับประทานหากเหลือจะนำไปขายและรับจ้างเกี่ยว
ข้าวใน ฤดูเก็บเกี่ยว

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์ พรวนดินพืชสวนครัว กำจัดวัชพืช

วิถีชีวิตเดือน ใส่ปุ๋ยผักสวนครัว กำจัดวัชพืช กำจัดแมลง ปลูกผักสวนครัวอย่างอื่นเพิ่มเติม ถ้าพืชเดิมไม่ให้
ผลผลิตแล้ว

วิถีชีวิตรอบปี ร่วมบุญประเพณีที่ทางหมู่บ้านจัดขึ้น เช่น ทำบุญปีใหม่ สงกรานต์ บุญเบิกบ้าน บุญจูง ฯลฯ

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

นางจันแก้ว ไชยตันเทือก อายุ 72 ปี อาชีพ ผู้สูงอายุ

บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 85 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

วิถีชีวิตหมู่บ้าน

ชื่อหมู่บ้าน บ้านเขื่อนนาง

ที่ตั้ง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

เดือนมกราคม บุญกองข้าว เชื่อว่าเป็นการรวมตัวทำบุญกุ้มข้าว เสริมความเป็นสิริมงคล ข้าวอุดมสมบูรณ์
ตลอดปี

เดือนกุมภาพันธ์ บุญข้างจี

เดือนมีนาคม บุญพระเวส/บุญพะเวต/บุญมหาชาติ นิยมจัดขึ้นในเดือนสี่ (ช่วงเดือน มีนาคม) เป็น
ประเพณีการบริจาคทาน

เดือนเมษายน ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ สรงน้ำพระ

เดือนพฤษภาคม บุญบั้งไฟ เพื่อบูชาพระยาแถน ให้ฝนตกถูกต้องตามฤดูกาล และเริ่มฤดูทำนา

เดือนมิถุนายน ทำนา ไถนา หว่านกล้า ดำนา

เดือนกรกฎาคม เข้าพรรษา ทำบุญ ตักบาตร ฟังธรรม ถวายเทียนพรรษา

เดือนสิงหาคม บุญห่อข้าวประดับดิน

เดือนกันยายน บุญข้าวสาก โดยนำข้าวสากไปถวายพระ และวางไว้บริเวณวัดเพื่ออุทิศ ส่วนกุศลให้กับญาติ
ที่ล่วงลับไปแล้ว

เดือนตุลาคม บุญออกพรรษา นำข้าวสาร อาหารแห้งไปตักบาตร

เดือนพฤศจิกายน บุญกฐิน ประเพณีลอยกระทง ชาวบ้าน เก็บเกี่ยวข้าวในนา

เดือนธันวาคม เตรียมบุญขึ้นปีใหม่

การสำรวจและการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น บ้านเขื่อนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู
อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในปีงบประมาณ 2565 พบพืช 8 ชนิด คือ มะม่วง 3 ต้น หนามทุง 2 ต้น
หมากลิ้นจี่ หมากตะขบ และหมากยม โดยมีข้อมูลพืชดังนี้

1. ชื่อชนิดพืช หมากม่วง วิทยาศาสตร์ *Mangifera indica* L. วงศ์ ANACARDIACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-075/25 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ต้นขนาดกลาง ใบเป็นใบเดี่ยวสีเขียว ขอบใบเรียบ ฐานใบมน ปลายใบ
แหลม ลูกดิบสีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนสีเป็นสีเหลือง

บริเวณที่พบ บ้านเขื่อนนาง บ้านเลขที่ 85 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.981960N ลองจิจูด (Longitude) 104.570636E

อายุประมาณ 10 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.72 เมตร ความสูง 5 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลนำมารับประทาน และนำไปประกอบอาหารได้

ยารักษาโรค ใช้กับคน ผลสดแก่นำมารับประทานแก้คลื่นไส้ อาเจียน วิงเวียน

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางจันแก้ว ไชยตันเทือก อายุ 72 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านเขื่อนนาง บ้านเลขที่ 85 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

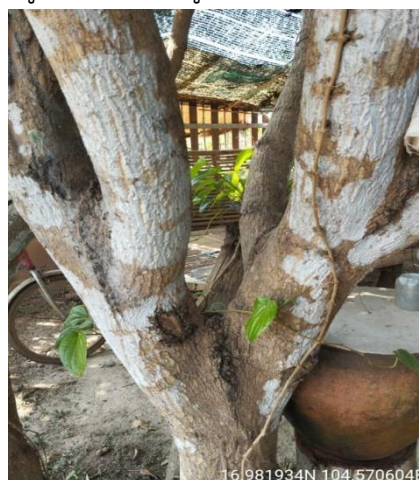
ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางจันแก้ว ไชยตันเทือก อายุ 72 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านเขื่อนนาง บ้านเลขที่ 85 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบด้านหน้า

ภาพที่ 8 ต้นหมากม่วง รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-075/25

2. ชื่อชนิดพืช หมากม่วง วิทยาศาสตร์ *Mangifera indica* L. วงศ์ ANACARDIACEAE
รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-075/23 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ต้นขนาดกลาง ใบเป็นใบเดี่ยวสีเขียว ขอบใบเรียบ ฐานใบมน ปลายใบแหลม ลูกดิบสีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนสีเป็นสีเหลือง

บริเวณที่พบ บ้านเขื่อนนาง บ้านเลขที่ 100 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.984938N ลองจิจูด (Longitude) 104.566491E

อายุประมาณ 3 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.24 เมตร ความสูง 2 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลนำมารับประทาน และนำไปประกอบอาหารได้

ยารักษาโรค ใช้กับคน ผลสดแก่นำมารับประทานแก้คลื่นไส้ อาเจียน วิงเวียน

ความสำคัญของพืช เป็น พืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายเฉลิมชัย วงศ์ศรีชา อายุ 48 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านเขื่อนนาง เลขที่ 100 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายเฉลิมชัย วงศ์ศรีชา อายุ 48 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านเขื่อนนาง เลขที่ 100 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ภาพที่ 9 ต้นหมากม่วง รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-075/23

3. ชื่อชนิดพืช หมากหุง วิทยาศาสตร์ *Carica papaya* L. วงศ์ CARICACEAE
รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-057/4 ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช เปลือกต้นเรียบสีน้ำตาลออกขาว ลำต้นตรง ใบเป็นใบเดี่ยว
บริเวณที่พบ บ้านเขื่อนนาง บ้านเลขที่ 107 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัด
นครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.982873N ลองจิจูด (Longitude) 104.571420E

อายุประมาณ 1 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.25 เมตร ความสูง 2 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลสุกรับประทานเป็นผลไม้ ผลดิบนำไปประกอบอาหารได้

ยารักษาโรค ใช้กับคน ผลสุก แก้โรคเลือดออกตามไรฟัน เป็นยาระบาย

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางรุ่งราตรี ศรีจักร อายุ 43 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านเขื่อนนาง เลขที่ 107 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางรุ่งราตรี ศรีจักร อายุ 43 ปี อาชีพ เกษตรกร

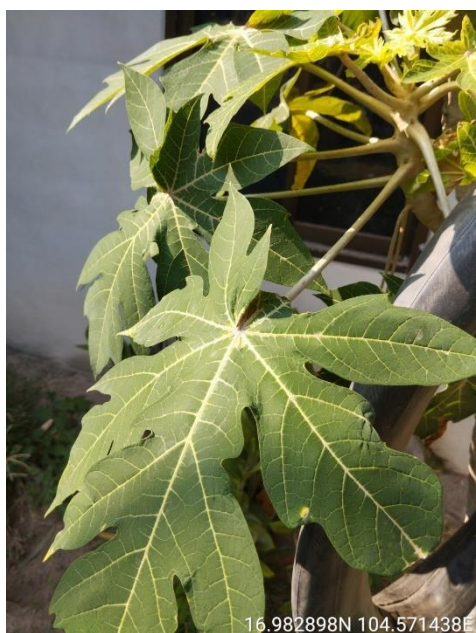
ชื่อหมู่บ้าน บ้านเขื่อนนาง เลขที่ 107 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ภาพที่ 10 ต้นหมากหุ้ง รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-057/4

4. ชื่อชนิดพืช หมากม่วง วิทยาศาสตร์ *Mangifera indica* L. วงศ์ ANACARDIACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-075/24

ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ต้นขนาดกลาง ใบเป็นใบเดี่ยวสีเขียว ขอบใบเรียบ ฐานใบมน ปลายใบแหลม ลูกดิบสีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนสีเป็นสีเหลือง

บริเวณที่พบ บ้านเขื่อนนาง เลขที่ 110 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.979571N ลองจิจูด (Longitude) 104.566720E

อายุประมาณ 3 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.24 เมตร ความสูง 2 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลนำมารับประทาน และนำไปประกอบอาหารได้

ยารักษาโรค ใช้กับคน ผลสดแก่นำมารับประทานแก้คลื่นไส้ อาเจียน วิงเวียน

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายเมศร์ วงศ์ศรีชา อายุ 60 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านเขื่อนนาง เลขที่ 110 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายเมศร์ วงศ์ศรีชา อายุ 60 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านเขื่อนนาง เลขที่ 110 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ภาพที่ 11 ต้นหมากม่วง รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-075/24

5. ชื่อชนิดพืช หมากลิ้นจี่ วิทยาศาสตร์ *Litchi chinensis* sonn. วงศ์ SAPINDACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-085/1 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ต้น เปลือกค่อนข้างเรียบ ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ

บริเวณที่พบ บ้านเขื่อนนาง เลขที่ 111 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.980721N ลองจิจูด (Longitude) 104.566453E

อายุประมาณ 3 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.28 เมตร ความสูง 1.5 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลสุกสามารถรับประทานได้

ยารักษาโรค ใช้กับคน เนื้อลิ้นจี่ ป้องกันโรคหวัด โรคเลือดออกตามไรฟัน

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายคำสอน ไชยตันเทือก อายุ 49 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านเขื่อนนาง เลขที่ 111 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายคำสอน ไชยตันเทือก อายุ 49 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านเขื่อนนาง เลขที่ 111 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ภาพที่ 12 ต้นหมากลิ้นจี่ รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-085/1

6. ชื่อชนิดพืช หมากหุง วิทยาศาสตร์ *Carica papaya* L. วงศ์ CARICACEAE
 รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-057/3 ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก
 ลักษณะเด่นของพืช เปลือกต้นเรียบสีน้ำตาลออกขาว ลำต้นตรง ใบเป็นใบเดี่ยว
 บริเวณที่พบ บ้านแซนนาง เลขที่ 131 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.979410N ลองจิจูด (Longitude) 104.566104E

อายุประมาณ 1 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.28 เมตร ความสูง 1.5 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลสุกรับประทานเป็นผลไม้ ผลดิบนำไปประกอบอาหารได้

ยารักษาโรค ใช้กับคน ผลสุก แก้โรคเลือดออกตามไรฟัน เป็นยาระบาย

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางเดือนเพ็ญ แสงจันทร์ อายุ 43 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแซนนาง เลขที่ 131 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางเดือนเพ็ญ แสงจันทร์ อายุ 43 ปี อาชีพ เกษตรกร

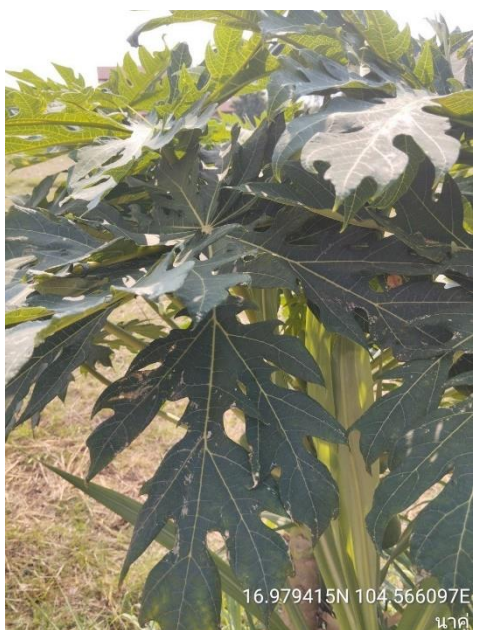
ชื่อหมู่บ้าน บ้านแซนนาง เลขที่ 131 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ภาพที่ 13 ต้นหมากหุ้ง รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-057/3

7. ชื่อชนิดพืช หมากตาขบ (ตะขบฝรั่ง) วิทยาศาสตร์ Muntingia calabura L.

วงศ์ MUNTINGIACEAE รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-001/1 ลักษณะวิสัย ไม้พุ่ม

ลักษณะเด่นของพืช ไม้พุ่ม แตกกิ่งก้านแผ่ขนานกับพื้นดิน เปลือกลำต้นเรียบ

บริเวณที่พบ บ้านแซนนาง เลขที่ 135 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.983660N ลองจิจูด (Longitude) 104.568278E

อายุประมาณ 5 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.55 เมตร ความสูง 4 เมตร

สถานภาพ พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลสุกสามารถรับประทานเล่นได้

ยารักษาโรค ใช้กับคน ตะขบสามารถช่วยดูดซับคอเลสเตอรอล ลดความเสี่ยงมะเร็ง
ลำไส้ได้

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

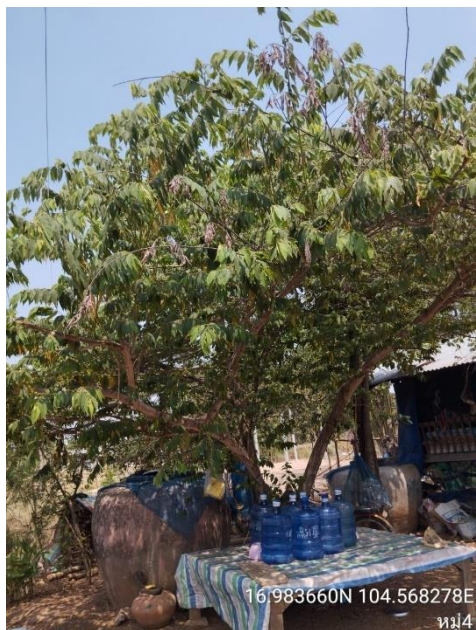
ชื่อ-สกุล นางนูนสี วงศ์ชาชม อายุ 58 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแซนนาง เลขที่ 135 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางนูนสี วงศ์ชาชม อายุ 58 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแซนนาง เลขที่ 135 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ภาพที่ 14 ต้นหมากตะขบ รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-001/1

8. ชื่อชนิดพืช หมากยม วิทยาศาสตร์ Phyllanthus acidus (L.) Skeels

วงศ์ PHYLLANTHACEAE รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-022/9 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นตั้งตรง แตกกิ่งก้านสาขาบริเวณปลายยอด กิ่งก้านเปราะและตกง่าย เปลือกต้นขรุขระ ใบเป็นใบรวม

บริเวณที่พบ บ้านเขื่อนนาง เลขที่ 142 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.982390N

ลองจิจูด (Longitude)

104.570559E

อายุประมาณ 4 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.28 เมตร ความสูง 2 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลสามารถรับประทานเป็นผลไม้ได้

ยารักษาโรค ใช้กับคน รากตัวผู้ แก้ไข้ แก้โรคผิวหนังได้

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายอุลิต ไชยตันเทือก อายุ 50 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านเขื่อนนาง เลขที่ 142 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายอุลิต ไชยตันเทือก อายุ 50 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านเขื่อนนาง เลขที่ 142 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบ

ภาพที่ 15 ต้นหมากยม รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-022/9

การสำรวจและการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น บ้านแขนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในปีงบประมาณ 2565 พบสัตว์ 1 ชนิด คือ กระจับปี่ โดยมีข้อมูลสัตว์ดังนี้

1. ชื่อชนิดสัตว์ กระจับปี่ (ควาย) วิทยาศาสตร์ Bubalus bubalis

รหัสพรรณสัตว์ 8-6480705-04-002/4

ประเภทของสัตว์ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

บริเวณที่พบ บ้านแขนนาง เลขที่ 125 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพันธุ์สัตว์)

ละติจูด (Latitude) 16.984151 N ลองจิจูด (Longitude) 104.564433 E

อายุประมาณ 2 ปี เพศเมีย

ประวัติ / ที่มา ซื้อมาเลี้ยงเป็นแม่พันธุ์

ลักษณะเด่น รูปร่างลำสันบึกบึนและอ้วนเตี้ย ลำตัวสั้นลึกเป็นสีเหลือง ทางกลางกลมใหญ่
เขาลักษณะแบนยาวปลายโค้งไปด้านหลัง ตัวสีเทาดำ

ประโยชน์ของสัตว์ สามารถนำมูลของสัตว์ไปทำเป็นปุ๋ยได้

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์ พันธุ์พื้นบ้าน

ความสำคัญของสัตว์ เป็นสัตว์เพื่อการเกษตร

เจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล นายภัยมณี แสงชัย อายุ 48 ปี อาชีพ ทำนา

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนาง เลขที่ 125 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัด
นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายภัยมณี แสงชัย อายุ 48 ปี อาชีพ ทำนา

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนาง เลขที่ 125 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัด
นครพนม

ภาพที่ 16 กระปือ (ควาย) รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6480705-04-002/4

ส่วนการสำรวจและการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น และเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น บ้านเขานาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในปีงบประมาณ 2565 ไม่พบ ชีวภาพอื่นๆ ภูมิปัญญา แหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

บทที่ 5

สรุปผลการสำรวจ

การสำรวจและรวบรวมฐานทรัพยากรท้องถิ่น เป็นการศึกษาที่มุ่งค้นคว้าสภาพความเป็น ชุมชนวิถี ชุมชนสภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นและกระบวนการสืบทอดภูมิปัญญาของชาวบ้าน มีวัตถุประสงค์ หลักดังนี้ เพื่อศึกษาและรวบรวมฐานทรัพยากรท้องถิ่น พร้อมจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่ม ผู้อาวุโส ปราชญ์ชาวบ้าน เจ้าของพืช เจ้าของสัตว์และชาวบ้านทุกคนที่สามารถให้ข้อมูลได้ โดยขอบเขต พื้นที่ศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพื้นที่ บ้านแซนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยกำหนดพื้นที่ศึกษาใน 1 หมู่บ้าน ขอบเขตเนื้อหา มี 3 ด้าน คือ ความเป็นชุมชน วิถี ชุมชน และภูมิปัญญาชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ ใบงาน 9 ใบงาน ของการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

จากการดำเนินการรวบรวม และจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เพื่อนำมาประกอบการศึกษาและเป็นข้อมูลในการศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษาได้ ดำเนินการศึกษาและสรุปผลการศึกษารายละเอียดดังนี้

สรุปผลการศึกษา

จากการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านแซนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า ข้อมูลพื้นฐานบ้านแซนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู โดยมีประชาชน 595 คน ชาย 307 คน หญิง 288 คน มีพื้นที่ทำนา 1,350 ไร่ ทำสวน 20 ไร่ ทำไร่ 10 ไร่ พืชสวนและพืชไร่ที่สำคัญได้แก่ ยางพาราและพริก มีร้านค้าในหมู่บ้าน จำนวน 3 แห่ง สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสูง ทิศเหนือติด กับบ้านนาสีนวล ตำบลพระซอง ทิศใต้ติดกับบ้านปากบัง ตำบลพิมาน ทิศตะวันออกติดบ้านวังยาง ตำบลท่าลาด ทิศตะวันตกติด บ้านนาคูเหนือ หมู่ที่ 8 ตำบลนาคู พืชที่พบกระจายโดยทั่วไป มีมะม่วง ไม้กระถิน ยางพารา สะเดา ไม้จามจุรี ลักษณะดิน กลุ่มชุดดินที่ 6 ลักษณะและคุณสมบัติดิน เป็นดินลิกมาก ดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาล มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีน้ำตาลปนเหลือง ดินล่างเป็นดินเหนียวปนทรายแป้งหรือดินเหนียว สีเทาอ่อน สีน้ำตาลปนเทาจางหรือสีเทา มีจุดประสีแดงของศิลาแลงอ่อนในดินล่างปริมาณ 5-50 % โดยปริมาตร ภายใต้วงลึก 150 ซม. จากผิวดิน อาจพบก้อนเหล็กและแมงกานีสสะสมในดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ในดินบนและเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5-5.0) ในดินล่าง

บ้านแซนนาง มีประวัติเล่าขานกันมา ในช่วงที่ประเทศลาวเกิดสงครามทำให้ชาวบ้านเดือดร้อนส่วนหนึ่งได้ข้ามแม่น้ำโขงมาเพื่อหนีภัยสงคราม และได้มาลงหลักปักฐาน ณ พื้นที่ใกล้กับที่ตั้งหมู่บ้านใน

ปัจจุบัน ได้มีการสร้างบ้านเรือนและขยายเรื่อยมาจนหลายปีต่อมาได้เกิดโรคระบาด มีผู้คนล้มตายจำนวนมาก ทำให้คนที่เหลืออพยพย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากที่เดิมนัก มีการสร้างวัดอีกที่และตอนนั้นยังไม่ได้ชื่อหมู่บ้าน ในเวลาต่อได้พบว่าบริเวณหมู่บ้านมีต้นไม้ใหญ่ ขนาดสี่คนโอบ ชาวบ้านเรียกต้นไม้ชิ้นว่าไม้แขนนาง ที่บริเวณที่ตั้งวัดดอนสิม จึงได้ตั้งชื่อบ้านว่าบ้านแขนนาง และในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2425 ชาวบ้านได้สร้างวัดแห่งใหม่ คือวัดศรีวิชัยมงคล และเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านจนถึงในปัจจุบัน

วิถีชีวิตชาวบ้านแขนนาง ในแต่ละเดือน มีดังนี้

เดือนมกราคม ทำบุญกองข้าว

เดือนกุมภาพันธ์ บุญข้าวจี

เดือนมีนาคม บุญพระเวส/บุญพะเหวด/บุญมหาชาติ เป็นบุญประเพณีประจำปี

เดือนเมษายน ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ สรงน้ำพระ

เดือนพฤษภาคม บุญบั้งไฟ เตรียมแปลงปลูกนาข้าว

เดือนมิถุนายน บุญบั้งไฟ

เดือนกรกฎาคม บุญเข้าพรรษา ทำบุญตักบาตร ฟังธรรม ถวายเทียนพรรษา

เดือนสิงหาคม บุญห่อข้าวประดับดิน

เดือนกันยายน บุญข้าวสาก

เดือนตุลาคม บุญออกพรรษา

เดือนพฤศจิกายน บุญกฐิน งานประเพณีลอยกระทง

เดือนธันวาคม ส่งท้ายปีเก่า

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น มีจำนวน 8 ชนิด การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ที่สำคัญ 1 ชนิด พร้อมทั้งมีการจัดทำทะเบียนพืช จำนวน 1 แฟ้ม ทะเบียนสัตว์ จำนวน 1 แฟ้ม

อภิปรายผลการศึกษา

การจัดเก็บข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านแขนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า ครอบครักรอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น พืชที่หายาก และสัตว์บางชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์ในพื้นที่ ควรทำคู่มือขั้นตอนต่างๆ ไว้เพื่อเป็นการศึกษา ไม่ให้หายไปสามารถสืบทอดรุ่นต่อรุ่นได้ ต้องมีการรวบรวมปราชญ์ชาวบ้าน มีการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมการตลาดเพื่อรองรับการเป็นสินค้าจากชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นควรถ่ายทอดให้เยาวชนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนในพื้นที่ให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่
3. จัดทำแหล่งเรียนรู้หรือทำคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้เพื่อศึกษาในพื้นที่ตำบลนาคู่

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อไปในอนาคต

1. ควรมีการจัดทำฐานเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ความรู้กับคนในชุมชนและนอกชุมชนได้ ศึกษาเรียนรู้ อนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นต่อไป
2. ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมให้กับนักเรียน นักศึกษาในพื้นที่ได้เข้ามาศึกษาแหล่ง เรียนรู้ของแหล่ง ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.). (2560). *คู่มือการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ : อพ.สธ.
- โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.). (2564). *แผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ 5 ปีที่เจ็ด (1 ตุลาคม พ.ศ.2564 – 30 กันยายน พ.ศ. 2569)*. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- เต็ม สมิตินันท์. (2557). *ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทยฉบับแก้ไขเพิ่มเติม*. สำนักงานหอพรรณไม้. สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- นวัตน์ ไตรรักษ์. (2549). *การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ ประชาชน ตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภาคผนวก

คำชี้แจง
ใบงานที่ 1 เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง เพื่อให้ทราบข้อมูลทางด้านศาสนา ประชากร สถานศึกษา และการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดทักษะในการสอบถาม รวบรวมข้อมูลและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปกปก
2. ดินสอ
3. ยางลบ
4. โทรศัพท์มือถือ
- 5.

วิธีการ

1. สอบถามข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่น เช่น กรมประกอบอาชีพ การทำนา ไร่
2. ถ่ายภาพ
3. บันทึกข้อมูล
- 4.
- 5.

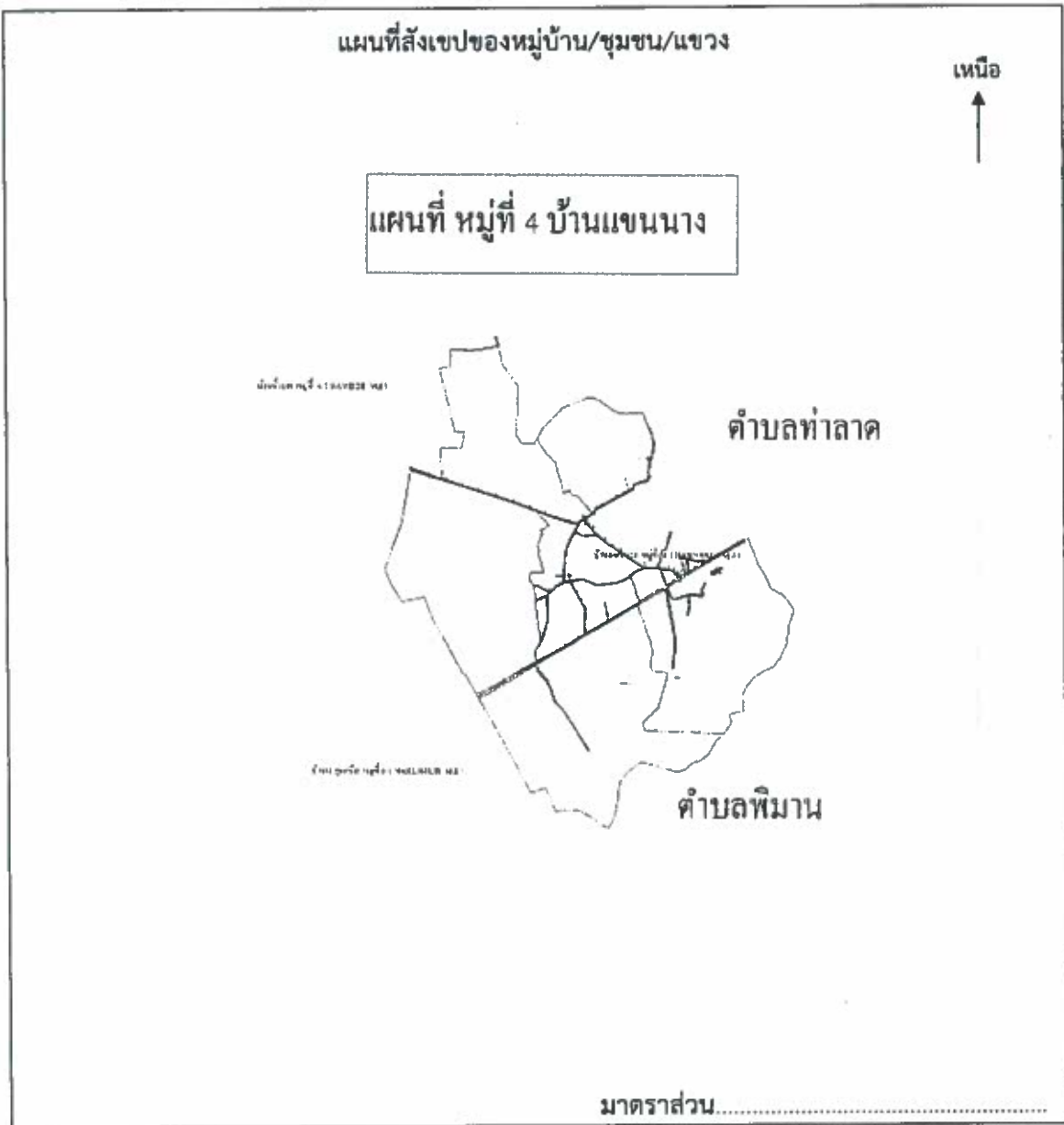
ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่น
2. ทำให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
- 3.
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 1
เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

1. ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง (ที่เป็นทางการ) บ้านเขนนาง
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง (ที่ชาวบ้านเรียก) บ้านเขนนาง

2. ที่ตั้ง หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ขอย ถนน
ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด
เส้นทางหลวงหมายเลข เส้นทางท้องถิ่น
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง)
ละติจูด (Latitude) ลองจิจูด (Longitude)

3. ข้อมูลทางศาสนา

- พุทธ วัด..... 2แห่ง เจ้าอาวาส..... 2รูป พระภิกษุสงฆ์..... 4รูป
- อิสลาม มัสยิด..... -แห่ง อิหม่าม..... -รูป
- คริสต์ โบสถ์..... -แห่ง บาทหลวง..... -รูป
- อื่นๆ ระบุ..... -

4. จำนวนประชากร

หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่..... 4	จำนวน..... 162	ครัวเรือน	จำนวนพื้นที่.....	ไร่	
จำนวนประชากร..... 595	คน	ชาย..... 304	คน	หญิง..... 291	คน
0 - 14 ปี..... 100	คน	ชาย..... 55	คน	หญิง..... 45	คน
15 - 25 ปี..... 77	คน	ชาย..... 43	คน	หญิง..... 34	คน
26 - 49 ปี..... 225	คน	ชาย..... 105	คน	หญิง..... 120	คน
50 - 59 ปี..... 89	คน	ชาย..... 55	คน	หญิง..... 34	คน
60 ปี ขึ้นไป..... 104	คน	ชาย..... 46	คน	หญิง..... 58	คน

5. ข้อมูลสถานศึกษาที่เปิดให้บริการ

- ระดับก่อนประถมศึกษา..... -แห่ง
- ระดับประถมศึกษา..... 1แห่ง
- ระดับมัธยมศึกษา..... -แห่ง
- ระดับอนุปริญา..... -แห่ง
- ระดับปริญาตรี..... -แห่ง
- ระดับสูงกว่าปริญาตรี..... -แห่ง
- อื่นๆ..... -แห่ง

สถานศึกษา

1. ชื่อสถานศึกษา..... โรงเรียนวัดหนองนา
- ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/หัวหน้าสถานศึกษา..... นายสุภรณ์ สิทธิพงษ์
- จำนวนครู..... 5คน
- จำนวนนักเรียน..... 45คน นักเรียนชาย..... 23คน นักเรียนหญิง..... 22คน
2. ชื่อสถานศึกษา..... -
- ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/หัวหน้าสถานศึกษา..... -
- จำนวนครู..... -คน
- จำนวนนักเรียน..... -คน นักเรียนชาย..... -คน นักเรียนหญิง..... -คน

หมายเหตุ : หากมีสถานศึกษามากกว่า 2 แห่ง สามารถเพิ่มข้อมูลของสถานศึกษาได้ตามจริง

6. ข้อมูลการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- เทศบาล
 เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร
 องค์การบริหารส่วนตำบล
 สำนักงานเขต
 อื่นๆ

ผู้บริหาร ชื่อ-สกุล

ตำแหน่ง

7. สถานพยาบาล

โรงพยาบาล.....แห่ง

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล.....แห่ง

อื่นๆแห่ง

8. สถานีตำรวจ.....แห่ง

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล..... องค์การบริหารส่วนตำบล.....

วัน เดือน ปี 14 มีนาคม 2565

คำชี้แจง

ใบงานที่ 2 เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น เพื่อทราบข้อมูลการประกอบอาชีพ ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา กำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา ในด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบการประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกา
2. ดินสอ
3. ขนดบ
4. ไท่สนักมือถือ
- 5.

วิธีการ

1. สอบถามข้อมูล การประกอบ อาชีพ ของบุคคลในท้องถิ่น
2. ถ่ายภาพ
3. บันทึกข้อมูล
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบ การประกอบอาชีพ ของบุคคลในท้องถิ่น
2. ทำให้ทราบ ศักยภาพ ทางเศรษฐกิจ ของท้องถิ่น
- 3.
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 2
เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

9. การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม และด้านอุตสาหกรรม

9.1 ด้านเกษตรกรรม

<u>พื้นที่ทำนา</u>	1,350	ไร่	-	งาน	-	ตารางวา	จำนวน	72	ครัวเรือน
<u>พื้นที่ทำสวน</u>	20	ไร่	-	งาน	-	ตารางวา	จำนวน	7	ครัวเรือน
1	พริก						จำนวน	19	ไร่ - งาน - ตารางวา
2	มะม่วง						จำนวน	1	ไร่ - งาน - ตารางวา
3	แตง						จำนวน	1	ไร่ - งาน - ตารางวา
4							จำนวน		ไร่ - งาน - ตารางวา
5							จำนวน		ไร่ - งาน - ตารางวา
<u>พื้นที่ทำไร่</u>	10	ไร่	-	งาน	-	ตารางวา	จำนวน	4	ครัวเรือน
1	ยางพารา						จำนวน	10	ไร่ - งาน - ตารางวา
2							จำนวน		ไร่ - งาน - ตารางวา
3							จำนวน		ไร่ - งาน - ตารางวา
4							จำนวน		ไร่ - งาน - ตารางวา
5							จำนวน		ไร่ - งาน - ตารางวา

ปศุสัตว์ จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยรวม (กรณีมากกว่า 5 ชนิดที่กำหนด สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

โค	70	ตัว	กระบือ	25	ตัว
สุกร	-	ตัว	เป็ด	-	ตัว
ไก่	125	ตัว	อื่นๆ	-	ตัว

ประมง

ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่สาธารณะ	-	แห่ง	พื้นที่	-	ไร่ - งาน - ตารางวา
ภาครัฐ		แห่ง	พื้นที่		ไร่ - งาน - ตารางวา
ภาคเอกชน		แห่ง	พื้นที่		ไร่ - งาน - ตารางวา
ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่เอกชน	-	แห่ง	พื้นที่	-	ไร่ - งาน - ตารางวา
ภาครัฐ		แห่ง	พื้นที่		ไร่ - งาน - ตารางวา
ภาคเอกชน		แห่ง	พื้นที่		ไร่ - งาน - ตารางวา
ทำเทียบเรือ/สะพานปลา	-	แห่ง			
ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่สาธารณะ	-	ตัน/ปี			
ภาครัฐ		ตัน/ปี			
ภาคเอกชน		ตัน/ปี			
ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่เอกชน	-	ตัน/ปี			
ภาครัฐ		ตัน/ปี			
ภาคเอกชน		ตัน/ปี			
อื่นๆ					

9.2 ด้านอุตสาหกรรม

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่.....แห่ง

(มีคนงานตั้งแต่ 200 คนขึ้นไปหรือมีทรัพย์สินเกินกว่า 200 ล้านบาทขึ้นไป)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง.....แห่ง

(มีคนงาน 50-200 คนหรือมีทรัพย์สินตั้งแต่ 20-200 ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก หรือครัวเรือน.....แห่ง

(มีคนงานไม่เกิน 50 คนหรือมีทรัพย์สินถาวรไม่เกิน 20 ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

10.การประกอบอาชีพด้านพาณิชย์

ธนาคาร.....แห่ง

สถานีบริการน้ำมัน.....แห่ง

บริษัท.....แห่ง

ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า.....แห่ง

ห้างหุ้นส่วนจำกัด.....แห่ง

ตลาดสด.....แห่ง

ร้านค้าต่าง ๆ 3แห่ง

โรงฆ่าสัตว์.....แห่ง

โรงสีข้าว 3แห่ง

อื่น ๆแห่ง

11.การประกอบอาชีพด้านสถานบริการ

โรงแรม.....แห่ง

ร้านอาหาร.....แห่ง

โรงพยาบาล.....แห่ง

สถานีขนส่ง.....แห่ง

อื่น ๆแห่ง

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา ๐๓๓๓ ๐-๓๓๓๓ ๐-๓๓๓๓

วัน เดือน ปี 15 มีนาคม 25๕5

คำชี้แจง

ใบงานที่ 3 เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านสภาพภูมิประเทศ ลักษณะดิน แหล่งน้ำ อุณหภูมิ ปริมาณแสง และตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกา
2. ดินสอ
3. ขวด
4. โทรศัพท์มือถือ
- 5.

วิธีการ

1. สอบถามข้อมูลด้านสภาพภูมิประเทศ ลักษณะดิน แหล่งน้ำในท้องถิ่น
2. ถ่ายภาพ
3. บันทึกข้อมูล
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
2. ทำให้ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
3. ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 3
เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

12. สภาพภูมิประเทศและสังคมพืช

สภาพภูมิประเทศ พื้นที่ป่าละเมาะ ที่ดินชนิดดินร่วนปนทราย ปลูก 5 ตำบลพระเชตุ
ที่ตำบลบ้านปากบึง หมู่ 2 ที่ตำบลหนองกุดบ้านวังทอง หมู่ 5 ตำบลท่าลาด ที่ตำบลรัตน
ตำบลบ้านนาตุ่นเหนือ หมู่ 8 ตำบลนาตุ่น

สังคมพืช พืชเศรษฐกิจที่พบส่วนใหญ่คือ ข้าว รองลงมาคือยางพารา และพริก ส่วนไม้ผลพบ
ไม่มากนัก พบส่วนใหญ่เป็นมะม่วง ลำไย

13. ลักษณะดิน

ชนิดดิน กลุ่มดินที่ 6 ดิบและดินร่วนปนทราย ดินเป็นดินร่วนปนทรายปนทรายปน
หรือดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลปนเหลือง เนื้อสีน้ำตาล มีจุดประสีน้ำตาลแกมเขียว สีน้ำตาลปนเหลือง
ดินค่อนข้างมีอินทรีย์สารปนทรายเนื้อละเอียดอินทรีย์สารสีน้ำตาลปนเหลืองปนทราย มีจุดประ
สีแดงของเหล็กและออกไซด์ในดินสูงประมาณ 5-50% โดยปริมาตร ภาชนะในตัวอย่าง 150 มม. จากดิน
ตอพบก้อนเหล็กและแมงกานีสสะสมในดินล่าง มีกลิ่นขี้ดินมีกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ในดิน
บนและเป็นที่รกร้างอุดม (pH 4.5-5.0) ในดินล่าง เนื้อเหนียว

14. แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำชลประทาน

14.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ

หนอง ห้วย ชื่อ หนองห้วย

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งห้วย)

ละติจูด (Latitude) 16.987357 N ลองจิจูด (Longitude) 104.563555 E

ขนาด ความกว้าง 0.022 กิโลเมตร ความยาว 0.15 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

หนอง ชื่อ หนองแล้ง

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude) 16.974035 N ลองจิจูด (Longitude) 104.566512 E

ขนาด ความกว้าง 0.21 กิโลเมตร ความยาว 0.3 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

คลอง ชื่อ

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งคลอง)

ละติจูด (Latitude) ลองจิจูด (Longitude)

ขนาด ความกว้าง กิโลเมตร ความยาว กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

บึง ชื่อ.....
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งบึง)
ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....
ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

แม่น้ำ ชื่อ.....
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งแม่น้ำ)
ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....
ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

14.2 แหล่งน้ำชลประทาน

ฝาย ชื่อ.....
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งฝาย)
ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....
ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

คลองชลประทาน (คลองส่งน้ำ) ชื่อ.....
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งคลองชลประทาน)
ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....
ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

เขื่อน ชื่อ.....
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งเขื่อน)
ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....
ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

อ่างเก็บน้ำ ชื่อ.....
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งอ่างเก็บน้ำ)
ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....
ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ฝายชะลอความชุ่มชื้น ชื่อ.....
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งฝายชะลอความชุ่มชื้น)
ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....
ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร
 มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

15.ปริมาณและคุณภาพน้ำ

15.1 ปริมาณน้ำฝน

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี.....40.....มิลลิเมตร
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุดต่อปี70.....มิลลิเมตร ช่วงเดือน สิงหาคม - เดือน กันยายน
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุดต่อปี90.....มิลลิเมตร ช่วงเดือน เมษายน - เดือน พฤษภาคม

15.2 ปริมาณความต้องการใช้น้ำเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่

- เพียงพตลอดปี
- น้ำแห้ง ในช่วงเดือน.....มกราคม..... - เดือน มิถุนายน
- น้ำท่วม ในช่วงเดือน.....สิงหาคม..... - เดือน กันยายน

15.3 คุณภาพของน้ำ

- ปนเปื้อนโลหะหนัก
- ปนเปื้อนจุลินทรีย์
- น้ำสะอาดไม่มีปัญหาการปนเปื้อน

16.อุณหภูมิ

เช้า.....29..... องศาเซลเซียส
เที่ยง.....37..... องศาเซลเซียส
เย็น.....34..... องศาเซลเซียส
สูงสุด.....40..... องศาเซลเซียส
ต่ำสุด.....26..... องศาเซลเซียส
ณ พื้นที่เก็บโดยรวมต่อวัน

17.ความเข้มแสง

เช้า.....-.....ลักซ์
เที่ยง.....-.....ลักซ์
เย็น.....-.....ลักซ์

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลปอแดง อ.พาน จ.มณฑล
วัน เดือน ปี 16 มีนาคม 2565

คำชี้แจง

ใบงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติ ที่มาการตั้งถิ่นฐาน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมา และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกาสี
2. ดินสอ
3. ขงลบ
4. ทรอสท์หรือก๊อ
- 5.

วิธีการ

1. คอลเลกชันข้อมูลประวัติของชุมชน ที่ท้องถิ่นงานตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน
2. ถอดภาพ
3. บันทึกข้อมูล
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบประวัติ ความเป็นมา และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น
2. ทำให้ทราบ ศักยภาพ ของท้องถิ่น
3. ทำให้เกิด ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 4

เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

18.สรุปข้อมูลประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

บ้านเขนนาง มีประวัติเล่าขานกันมา ในท้องที่ประเทศลาวได้สงครามทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน
คนหนึ่งได้ข้ามแม่น้ำโขงมาเพื่อนำตัวสงคราม และได้มาลงหลักปักฐาน ณ พื้นที่ใกล้เดียวกับที่ตั้ง
หมู่บ้านในปัจจุบัน ได้มีการสร้างบ้านเรือน และขยายเรื่อยมาจนกระทั่งต่อมาได้เกิดโรคระบาด มีผู้คน
ล้มตายเป็นจำนวนมาก ทำให้คนที่เหลืออพยพย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากที่เดิมสัก มีการสร้าง
วัดอีกที่ และตอนนั้นยังไม่ได้ชื่อหมู่บ้าน ในเวลาต่อมาได้พบว่าบริเวณหมู่บ้านมีต้นไม้ใหญ่
ขนาดสี่คนโอบ ทรงบ้านเรียกต้นไม้ใหญ่นี้ว่าไม้เขนนาง ที่บริเวณที่ตั้งวัดตอนหลัง จึงได้ตั้งชื่อบ้าน
ว่าบ้านเขนนาง และในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2425 ชาวบ้านได้สร้างวัดแห่งใหม่ ชื่อวัดศรีวิชัยมงคล
และเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านจนถึงในปัจจุบัน

แบบบันทึกข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง มีนแขวงนาง

ที่ตั้งหมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง นาด้ อำเภอ/เขต นาแก จังหวัด นครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

มีนแขวงนาง มีต้นไม้ไผ่ต้นหนึ่ง ขนาดเล็กโตพอที่จะใช้ทำคานไถได้แต่ไม่มีต้นไผ่ขนาดใหญ่
และเคยมาตั้งเป็นบ้านผู้ปักน ด้อบ้านแขวงนาง

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ-สกุล นางอุบล ไรยนต์ันเทือก อายุ 50 ปี อาชีพ ทำนา

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง มีนแขวงนาง

ที่อยู่บ้านเลขที่ 142 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง นาด้ อำเภอ/เขต นาแก จังหวัด นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ - อีเมล -

แบบบันทึกข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านเขนนาง

ที่ตั้งหมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ซอย ถนน

ตำบล/แขวง นาดี อำเภอ/เขต เขมด จังหวัด นครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

บ้านเขนนาง มีต้นไม้มาก ต้นไม้ใหญ่หลายต้น โคนต้นไม้มีบ้านเรือนชาวบ้าน
หลายหลังตั้งเป็นชื่อหมู่บ้าน คือบ้านเขนนาง จนถึงปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

ชื่อ-สกุล นายนาคี ใจขันธ์เทือก อายุ 49 ปี อาชีพ ทำนา

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านเขนนาง

ที่อยู่บ้านเลขที่ 111 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ซอย ถนน

ตำบล/แขวง นาดี อำเภอ/เขต เขมด จังหวัด นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล

19.สรุปข้อมูลวิถีชีวิตหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ชาวบ้านในหมู่บ้านเวหนาง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่ ทำสวน เนื่องจาก
ในเขตหมู่บ้าน บางส่วนมีคลองชลประทาน จึงทำให้มีน้ำสำหรับทำเกษตรได้ตลอดทั้งปี ชาวบ้าน
ส่วนใหญ่ทำอาชีพ ประมง ปลูกยาง ปลูกผลไม้ และเลี้ยงสัตว์ เช่น เลี้ยงไก่ เลี้ยงหมู และบางส่วน
เพาะเลี้ยงไข่มุกในบ่อ

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตประจำวัน

ตื่นนอนประมาณ 04.00 น. - 05.00 น. ในฤดูทำงาน ไปเตรียมแปลง ฆ่าหน่อเหล็ก
ใส่ปุ๋ย กำจัดวัชพืช เก็บข้าว ตากข้าว เก็บเงินส่งน้อง

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

ตัดหญ้า ตากแหวัดนา

วิถีชีวิตรอบเดือน

ใส่ปุ๋ยข้าว

วิถีชีวิตรอบปี

ขายข้าว ร่วมบุญประเพณีที่ทางหมู่บ้าน จัดขึ้น

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ-สกุล..... ของรรตาวรี ศรีจักษ์..... อายุ 43 ปี อาชีพ..... ทำนา

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง..... บ้านเขื่อนนาง

ที่อยู่บ้านเลขที่ 107 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง..... บาง..... อำเภอ/เขต..... นาคแก่น..... จังหวัด..... นครราชสีมา

หมายเลขโทรศัพท์..... -..... อีเมล..... -.....

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตประจำวัน

ตื่นนอน ประมาณ 04.00 น. - 05.00 น. ฝึกซ้อม กีฬาสมัคร ทำสปีดแจว รับประทานอาหาร
เช้า ปลูกผักสวนครัว เช่น มะเขือ โขจรเทศ ขอม มะเขือเทศ ฯลฯ ทำจัดโต๊ะฟิช รดน้ำ
กีฬาสี พรวนอิน ปลูกรอบบ้าน เพื่อได้รับประทานผักปลอดสารพิษ นำไปขาย และรับจ้างเดวแจว
ในฤดูเก็บเกี่ยว

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

พรวนอิน พืชสวนครัว ทำจัดโต๊ะฟิช

วิถีชีวิตรอบเดือน

กีฬาสี ฝึกสวนครัว ทำจัดโต๊ะฟิช ทำจัดแปลง ปลูกผักสวนครัว อย่งอื่นเพิ่มเติม
ถ้าฟิชอ่อนไม่ให้นำคนลิ้มแล้ว

วิถีชีวิตรอบปี

ร่วมบุญ ประเพณี ที่ทางหมู่บ้าน อุดหนุน เช่น ทำบุญปีใหม่ สงกรานต์ บุญบั้งไฟ บุญจีน ฯลฯ

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

ชื่อ-สกุล..... นายจันแก้ว ไชยสันเทือก..... อายุ..... 72..... ปี อาชีพ..... ผู้สูงอายุ
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง..... บ้านแขวงนาง
ที่อยู่บ้านเลขที่..... 85..... หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่..... 4..... ซอย..... -..... ถนน..... -.....
ตำบล/แขวง..... ๒๖๑๑..... อำเภอ/เขต..... ๒๖๑๑๑..... จังหวัด..... ๒๐๑๒๒๒
หมายเลขโทรศัพท์..... -..... อีเมล..... -.....

แบบบันทึกวิถีชีวิตหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง น้ำขุ่น ๒๒๗๗๖

ที่ตั้งหมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง น้ำขุ่น อำเภอ/เขต น้ำขุ่น จังหวัด นครพนม

วิถีหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

1.เดือนมกราคม

บุญกองข้าว เพื่อทำพิธีกรรมต่าง ๆ บุญกองข้าว เริ่มความเป็นสิริมงคล ทำบุญตักบาตร

2.เดือนกุมภาพันธ์

บุญข้าวใจ

3.เดือนมีนาคม

บุญพระโศภ / บุญพระเนตร / บุญมหาชาติ มีขบวนขึ้นในเดือนนี้ (ช่วงเดือน มีนาคม) เป็นประเพณีที่ครบถ้วน

4.เดือนเมษายน

ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ สงน้ำพระ

5.เดือนพฤษภาคม

บุญนั้งไฟ เพื่อบูชาพระรัตนตรัย ให้ฝนตกอุดมสมบูรณ์ และเริ่มฤดูทำนา

6.เดือนมิถุนายน

ทำนา ใต้นา นาน้ำจืด ดินนา

7.เดือนกรกฎาคม

เข้าพรรษา ทำบุญ ตักบาตร ฟังธรรม ถวายเทียนพรรษา

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพืชที่มีความสำคัญ และมีลักษณะเด่น สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่าของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกา อีแรด ยางลบ
2. โทรศัพท์มือถือ
3. สายวัด ไม้เมตร
4. ไม้บรรทัด
- 5.

วิธีการ

1. สอบถามข้อมูลพืชจาก เจ้าของข้อมูล
2. สังเกตพืช
3. สังเกต ใตกรอบลำต้น และวัดความสูงของพืช
4. ไม้หักข้อมูล
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
2. ทำให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
3. ทำให้ตระหนัก เห็นคุณค่า รู้อย่างลึกซึ้งของพืชในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช

ชื่อชนิดพืช คอกก๋วย (มะม่วง)
 ชื่อวิทยาศาสตร์ Mangifera indica L. วงศ์ ANACARDIACEAE
 รหัสพรรณไม้ 8-1080105-04-015/25 ลักษณะวิสัย ไม้ยืนต้นผลห่อถัก
 ลักษณะเด่นของพืช ใบเดี่ยว ปลายใบแหลม โคนใบมน ผิวมัน
แตกใบคู่ กิ่งมีขนสีน้ำตาล เปลือกสีน้ำตาลปนเขียว

บริเวณที่พบ 85 หมู่ 4
 ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองนา
 ที่อยู่บ้านเลขที่ 85 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ซอย - ถนน -
 ตำบล/แขวง นาดี อำเภอ/เขต เวียง จังหวัด นครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)
 ละติจูด (Latitude) 16.981960 ลองจิจูด (Longitude) 104.570636
 อายุประมาณ 10 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.72 เมตร ความสูง 5 เมตร
 สถานภาพ สวน จำนวนที่พบ (ต้น) 1

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)
 อาหาร ผลสุก รับประทาน และใช้ใบต้มน้ำดื่ม

ยารักษาโรค ใช้กับคน ผลสุกแก้ ไข้ รับประทานแก้ท้องเสีย ใช้น้ำคั้น ใจเวียน

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์ -

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ -

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

อื่นๆ (เช่น การเป็นพืช อันตราย)

ความสำคัญของพืช โดยเลือกได้มากกว่า 1 กลุ่ม แบ่งออกเป็น

☒ พืชไม้ผล	☐ พืชใช้เนื้อไม้
☐ ไม้ดอก ไม้ประดับ	☐ พืชเส้นใย
☐ พืชผักพื้นเมือง ผักสวนครัว	☐ พืชให้แป้งและน้ำตาล
☐ พืชจักสาน	☐ พืชให้น้ำมันหอมระเหย
☐ พืชเครื่องตี	☐ พืชอาหารสัตว์
☐ พืชสมุนไพร	☐ พืชมีพิษ
☐ พืชเครื่องเทศ	☐ พืชกำจัดแมลง
☐ พืชน้ำมัน	☐ วัชพืช
☐ พืชให้สี	☐ พืชให้น้ำยาง
☐ พืชเพื่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ	

มีเจ้าของ

ไม่มีเจ้าของ

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางจันทิมา ไชยรัตน์ อายุ ๗๒ ปี อาชีพ ผู้สูงอายุ

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองนา

ที่อยู่บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ ๔ ซอย — ถนน —

ตำบล/แขวง จาด อำเภอ/เขต นาทม จังหวัด นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ — อีเมล —

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางจันทิมา ไชยรัตน์ อายุ ๗๒ ปี อาชีพ ผู้สูงอายุ

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองนา

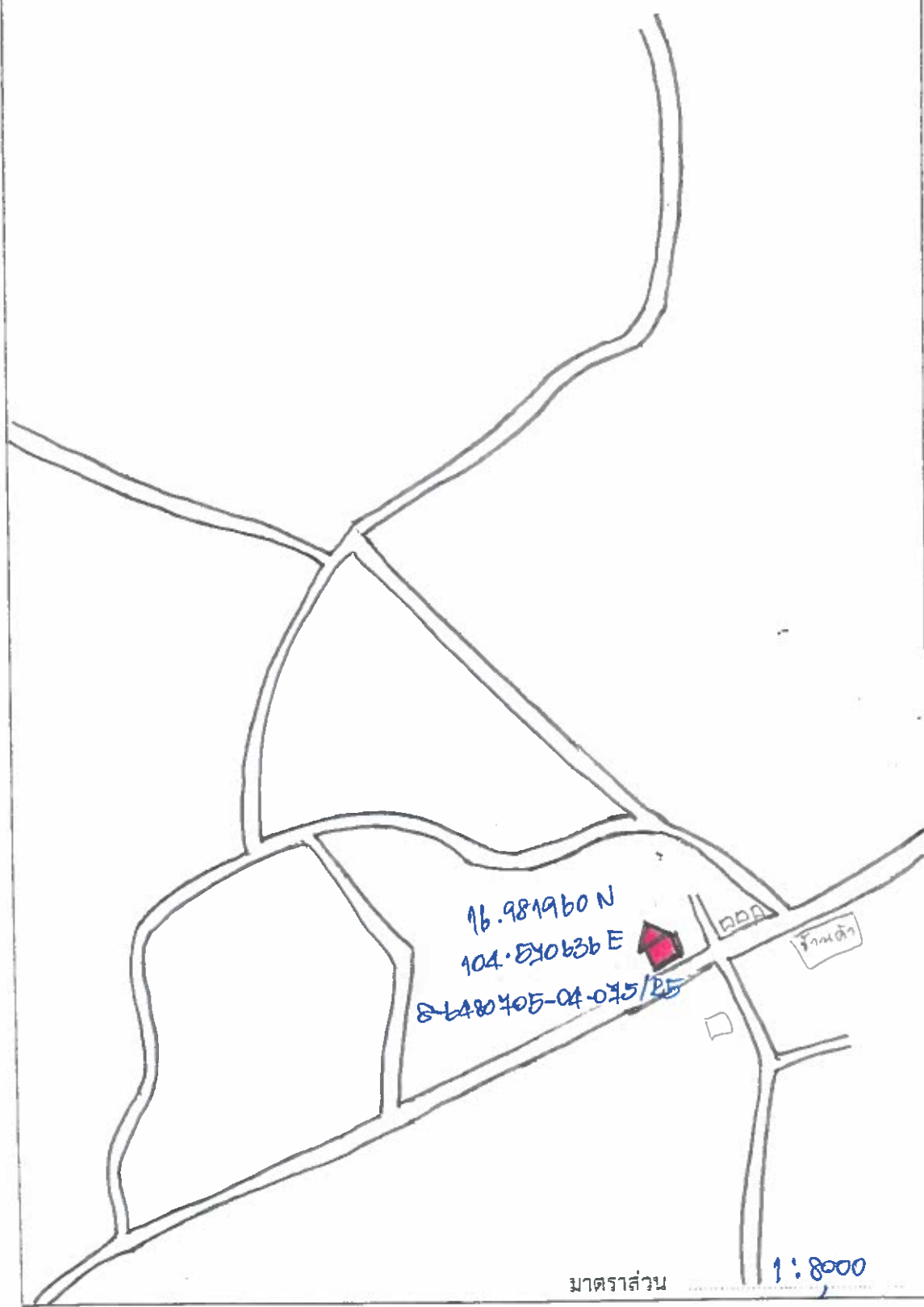
ที่อยู่บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ ๔ ซอย — ถนน —

ตำบล/แขวง จาด อำเภอ/เขต นาทม จังหวัด นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ — อีเมล —

ผังแสดงตำแหน่งพรณไม้

เหนือ

16.981960 N
104.870636 E

8-6480705-04-075/25

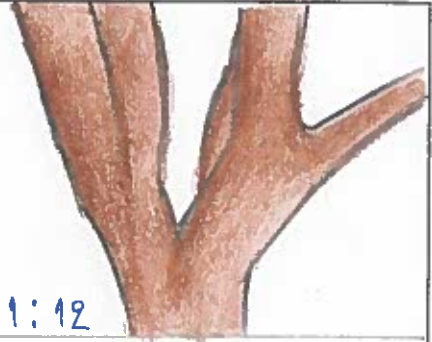
๓๓๓

ฟาร์ม

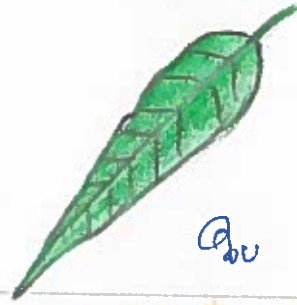
มาตราส่วน

1:8000

วาดภาพประกอบ

ลำต้น 1:12

ใบ 1:3

ดอก 1:5

ผล 1:4

ลักษณะนิสัย

1:35

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล อ.เขาดี อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์
วัน เดือน ปี วันที่ 14 สิงหาคม 2565

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลสัตว์ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะเด่น สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่าของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกาสีน้ำเงิน สีน้ำเงิน สีน้ำเงิน
2. ไม้บรรทัด
- 3.
- 4.
- 5.

วิธีการ

1. สืบถามข้อมูลจากชาวบ้าน
2. ศึกษาค้นคว้า
3. บันทึกข้อมูล
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับความรู้เกี่ยวกับสัตว์ในท้องถิ่น
2. ได้รับความรู้เกี่ยวกับศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. ได้รับความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของสัตว์ในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์

ชื่อชนิดสัตว์..... ควาย

ชื่อวิทยาศาสตร์..... Bubalus bubalis

รหัสพันธุ์สัตว์..... 8-6480 จ 05-4-002/4

ประเภทของสัตว์ (เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม สัตว์เลี้ยงคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ฯลฯ)
..... เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม

บริเวณที่พบ..... 125/4

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง..... บ้านโนนสูง

ที่อยู่บ้านเลขที่..... 125 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่..... 4 ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... ชาติ อำเภอ/เขต..... หนอง จังหวัด..... หนองบัวลำภู

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพันธุ์สัตว์)

ละติจูด (Latitude)..... 16.944151 ลองจิจูด (Longitude)..... 101.564433

อายุประมาณ..... 2 ปี เพศ..... เพ��

ประวัติ/ที่มา..... สืบทอดมาจากแม่พันธุ์

ลักษณะเด่น

รูปร่างลำตัวแข็งแรง... ตัวโต... ทำตัวแข็งแรง... จากทรงกลมโต...
เพศลักษณะ... 11 ขนยาวปลายี... ตัวหนัก... ตัวสีเทาดำ

ประโยชน์ของสัตว์

สามารถหักมุมของสัตว์ไปทำปุ๋ย...
.....

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย รายได้ประมาณ..... บาท/เดือน รายได้ประมาณ..... บาท/ปี

เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์.....

เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์..... พันธุ์ที่ 9/9/9

อื่นๆ.....

ความสำคัญของสัตว์ โดยเลือกได้มากกว่า 1 กลุ่ม แบ่งออกเป็น

☒ สัตว์เพื่อการเกษตร	☐ สัตว์เพื่ออุตสาหกรรม
☐ สัตว์เพื่อกำจัดศัตรูพืช	☐ สัตว์เพื่อเป็นเครื่องนุ่งห่มและเครื่องประดับ
☐ สัตว์เพื่อเป็นพาหนะหรือแรงงาน	☐ สัตว์เพื่องานวิทยาศาสตร์และการแพทย์
☐ สัตว์เพื่อเศรษฐกิจ	☐ สัตว์เพื่อเป็นอาหารและยารักษาโรค
☐ สัตว์เพื่อนันทนาการและด้านจิตใจ	☐ สัตว์เพื่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

- มีเจ้าของ ไม่มีเจ้าของ

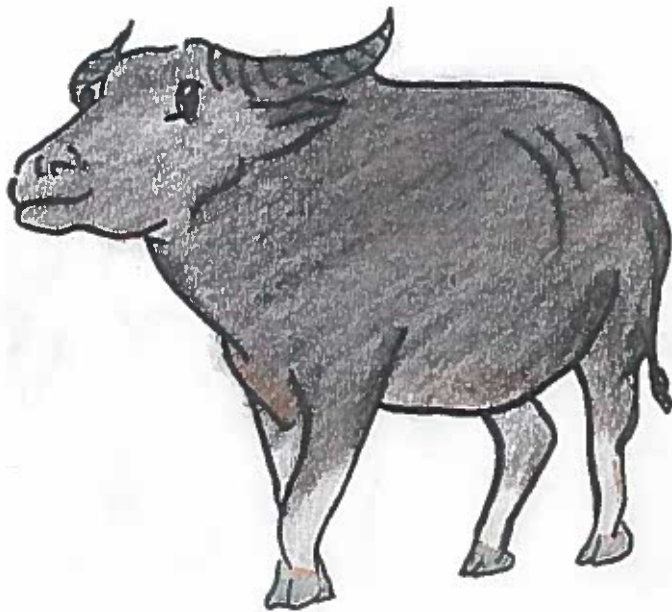
เจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล นายอภิสิทธิ์ ทวีชัย อายุ 48 ปี อาชีพ ค้าขาย
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านเขื่อนขันธ์
ที่อยู่บ้านเลขที่ 125 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ A ซอย - ถนน -
ตำบล/แขวง นาด้ อำเภอ/เขต นาแก จังหวัด นครพนม
หมายเลขโทรศัพท์ - อีเมล -

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายอภิสิทธิ์ ทวีชัย อายุ 48 ปี อาชีพ ค้าขาย
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านเขื่อนขันธ์
ที่อยู่บ้านเลขที่ 125 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ A ซอย - ถนน -
ตำบล/แขวง นาด้ อำเภอ/เขต นาแก จังหวัด นครพนม
หมายเลขโทรศัพท์ - อีเมล -

วาดภาพประกอบ

มาตราส่วน 1 : 16

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา อ.นต. ชาญ อ. นกน อ. นตรพนม
วัน เดือน ปี 14 มีนาคม 2565